

URDHËR
Nr. 306, datë 6.12.2024

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES, “PËR PËRCAKTIMIN E RREGULLAVE
TË DETAJUARA PËR OPERIMIN E BALONAVE, SI DHE PËR LICENCIMIN E
EKUIPAZHIT TË FLUTURIMIT PËR BALONAT”¹**

Në zbatim të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës; të nenit 22 dhe nenit 26 të ligjit nr. 96/2020, “Kodi Ajror i Republikës së Shqipërisë”; dhe në përputhje me ligjin nr. 9658, datë 18.12.2006, “Për ratifikimin e marrëveshjes shumëpalëshe ndërmjet Komunitetit Evropian dhe shteteve anëtare të tij, Republikës së Shqipërisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, Republikës së Bullgarisë, Republikës së Kroacisë, Republikës së Maqedonisë, Republikës së Islandës, Republikës së Malit të Zi, Mbretërisë së Norvegjisë, Republikës së Rumanisë, Republikës së Serbisë dhe Misionit Administrativ të Përkohshëm të Kombeve të Bashkuara në Kosovë, për krijimin e një zone të përbashkët të aviacionit evropian”,

URDHËROJ:

1. Miratimin e rregullore, “Për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij urdhri dhe është pjesë përbërëse e tij.
2. Ngarkohet Autoritetit i Aviacionit Civil për ndjekjen dhe për zbatimin e këtij urdhri.
Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
DHE MINISTËR I INFRASTRUKTURËS DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

RREGULLORE
PËR PËRCAKTIMIN E RREGULLAVE TË DETAJUARA PËR OPERIMIN E
BALONAVE, SI DHE PËR LICENCIMIN E EKUIPAZHIT TË FLUTURIMIT PËR
BALONAT

Neni 1
Lënda dhe fushëveprimi

1. Kjo Rregullore përcakton rregullat e detajuara për operimet ajrore me balona, si dhe për lëshimin dhe mbajtjen e licencave të pilotëve dhe klasifikimeve, privilegjeve dhe certifikatave përkatëse për balona, kur avionë të tillë plotësojnë kushtet e përcaktuara në pikat (b)(i) dhe (ii) të nenit 2(1) të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar.

2. Kjo Rregullore nuk zbatohet për operimet ajrore me balona me gaz me një sistem lidhës.

Neni 2
Përkufizimet

¹ Ky urdhër përaftron plotësisht Rregulloren e Komisionit (BE) nr. 2018/395, të datës 13 mars 2018, për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat, botuar në Fletoren Zyrtare të BE-së L. 71, datë 14.3.2018, të ndryshuar me Rregulloret e Komisionit (BE) nr. 2020/357, të 4 marsit 2020, botuar në Fletoren Zyrtare të BE-së L 67, datë 5.3.2020, dhe nr. 2021/1874, të 25 tetorit 2021, botuar në Fletoren Zyrtare L 378, datë 26.10.2021.

Për qëllime të kësaj Rregulloreje zbatohen përkufizimet e mëposhtme dhe, përveç nëse përkufizimet përcaktohen ndryshe në këtë nen, zbatohen përkufizimet e nenit 2 të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”:

1. “Balona” nënkupton një avion më të lehtë se ajri, i cili nuk është i drejtuar nga fuqia motorike dhe mbështet fluturimin nëpërmjet përdorimit të gazit më të lehtë se ajri ose një ngrohës ajror, duke përfshirë balonat e gazit, balonat me ajër të nxehtë, balona të përziera dhe, megjithëse me energji elektrike, *airship* të shtyrë me ajër të nxehtë.

2. “Balona me gaz” nënkupton një balonë të lirë që ngritjen e saj e kryen me anë të gazit më të lehtë se ajri.

3. “Balona me gaz të lidhura” nënkupton një balonë me gaz me një sistem lidhës (ankorimi), që vazhdimisht ankoron balonën në një pikë fikse gjatë operimit.

4. “Balona e lirë” nënkupton një balonë që nuk është vazhdimisht e ankoruar në një pikë fikse gjatë operimit.

5. “Balona me ajër të nxehtë” nënkupton një balonë të lirë që ngritjen e saj e kryen nga ajri i nxehtë.

6. “Balona e përzier” nënkupton një balonë të lirë që ngritjen e saj e kryen nga një kombinim i ajrit të nxehtë dhe një gazi të lehtë dhe jo të ndezshëm.

7. “*Airship* me ajër të nxehtë” nënkupton një balonë me ajër të nxehtë të drejtuar nga një fuqi motorike, ku motori nuk krijon asnjë pjesë ete forcës së ngritjes;

(7a) “Operim tregtar” nënkupton çdo operim i një balone, në këmbim të shpërblimit ose vlerës tjetër të vlefshme, i cili është i disponueshëm për publikun ose, kur nuk vihet në dispozicion të publikut, kryhet sipas një kontrate midis një operatori dhe një klienti, ku ky i fundit nuk ka kontroll mbi operatorin.

8. “Fluturim konkurrimi” nënkupton çdo operim ajror me një balonë të kryer për qëllime të pjesëmarrjes në garat ajrore ose konkurse, duke përfshirë praktikimin e një operimi të tillë dhe fluturimin në dhe për garat ajrore ose konkurset.

9. “Shfaqje fluturuese” nënkupton çdo operim ajror me një balonë të kryer për qëllime të ofrimit të një shfaqjeje ose argëtimi në një ngjarje të shpallur të hapur për publikun, duke përfshirë praktikimin e një operimi të tillë dhe fluturimin në dhe për eventin e shpallur.

10. “Fluturim prezantues” nënkupton çdo operim ajror kundrejt çdo shpërblimi ose vlerë tjetër të vlefshme, që përbëhet nga një udhëtim ajror i shkurtër me qëllim tërheqjen e trajnuesëve të rinj apo të anëtarëve të rinj, i ekzekutuar nga një organizatë trajnuese e përmendur në nenin 8a të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, që përafron Rregulloren e BE-së nr. 1178/2011, ose nga një organizatë e krijuar me qëllim të promovimit të sportit ajror ose aviacionit gjatë kohës së lirë.

11. “Vendi kryesor i biznesit” nënkupton zyra qendrore ose selia e operatorit të balonës brenda së cilës ushtrohen funksionet kryesore financiare dhe kontrolli operacional i aktiviteteve të përmendura në këtë Rregullore.

12. “Marrëveshje e qirasë së thatë” nënkupton një marrëveshje ndërmjet sipërmarrjeve në bazë të së cilës balona operohet nën përgjegjësinë e qiramarrësit.

13. “Licencë kombëtare” nënkupton një licencë piloti e lëshuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil në përputhje me legjislacionin kombëtar përpara datës së zbatimit të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje ose të aneksit I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

14. “Licenca pjesa-BFCL” nënkupton licencën e ekuipazhit të fluturimit që përputhet me kërkesat e aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje.

15. “Raport konvertimi” nënkupton një raport mbi bazën e të cilit një licencë mund të konvertohet në një licencë pjesa-BFCL.

Neni 3

Operimet ajrore

1. Operatorët e balonave duhet të operojnë me balonën në përputhje me kërkesat e përcaktuara në nënpjesën BAS të aneksit II, të kësaj Rregulloreje.

Megjithatë, nënparagrafi i parë nuk do të zbatohet për organizatat e projektimit ose të prodhimit që janë në përputhje me nenet 8 dhe 9 të urdhrit të ministrit nr. 57, datë 13.3.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave zbatuese të vlefshmërisë ajrore dhe të certifikimit mjedisor të mjeteve fluturuese dhe të produkteve që kanë lidhje me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”, që operojnë me balona, brenda objektit të privilegjeve të tyre, për qëllimet e futjes ose modifikimit të llojeve të balonave.

2. Operatorët e balonave kanë të drejtë të angazhohen në operime të tilla tregtare vetëm pasi të kenë deklaruar tek Autoriteti i Aviacionit Civil kapacitetin dhe mjetet e tyre për të përmbushur përgjegjësitë që lidhen me operimin e balonës.

Nënparagrafi i parë nuk zbatohet për operimet e mëposhtme me balona:

a) operimet me shpërndarje të kostove në katër individë ose më pak, duke përfshirë pilotin, me kusht që kostot direkte të fluturimit të balonave dhe një pjesë proporcionale të kostos vjetore për shkak të ruajtjes, sigurimit dhe mirëmbajtjes së balonës, të ndahen nga të gjithë këta individë;

b) fluturimet garuese ose shfaqjet fluturuese, me kusht që shpërblimi/pagesa ose çdo përfitim me vlerë për këto lloj fluturimesh kufizohet në mbulimin e kostove direkte të fluturimit të balonave dhe një pjesë proporcionale të shpenzimeve vjetore të bëra për ruajtjen, sigurimin dhe mirëmbajtjen e balonave dhe që çdo çmim i përfituar nuk e tejkalon vlerën e specifikuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil;

c) fluturimet e prezantimit me katër individë ose më pak, duke përfshirë pilotin dhe fluturimet për qëllimet e hedhjes me parashutë, të kryera nga një organizatë trajnuese e përmendur në nenin 8a të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, e cila ka vendin e saj kryesor të biznesit në Republikën e Shqipërisë ose nga një organizatë e krijuar për qëllime të promovimit të sportit ajror ose aviacionit të kohës së lirë, me kusht që organizata të operojë balonën mbi bazën e pronësisë ose të marrëveshjes së qirasë së thatë, dhe me kusht që fluturimi të mos gjenerojë fitime të shpërndara jashtë organizatës dhe se fluturime të tilla përfaqësojnë vetëm një aktivitet marginal të organizatës;

d) fluturimet e trajnimit, të kryera nga një organizatë trajnuese e përmendur në nenin 8a të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, e cila ka vendin e saj kryesor të biznesit në Republikën e Shqipërisë.

Neni 3a

Licenca e pilotit dhe certifikimi mjekësor

1. Pilotët e avionëve të përmendur në pikën 1 të nenit 1 të kësaj Rregulloreje duhet të jenë në përputhje me kërkesat teknike dhe procedurat administrative të përcaktuara në aneksin III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje dhe në aneksin IV (pjesa MED) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

2. Si përjashtim nga privilegjet e mbajtësve të licencave të përcaktuara në aneksin III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje, mbajtësit e licencave të tilla mund të kryejnë fluturime të

përmendura në shkronjat (a) deri (d) të pikës 2, të nenit 3 pa qenë në përputhje me pikën BFCL.215 të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje.

3. Autoriteti i Aviacionit Civil mund të autorizojë studentë pilotë që ndjekin një kurs trajnimi për licencën e pilotit të balonave (BPL) për të ushtruar privilegje të kufizuara pa mbikëqyrje përpara se të plotësojnë të gjitha kërkesat që janë të nevojshme për lëshimin e një BPL-je në përputhje me aneksin III (pjesa BFCL), duke iu nënshtruar të gjitha kushteve të mëposhtme:

a) qëllimi i privilegjeve të dhëna bazohet në një vlerësim të rrezikut të sigurisë të kryer nga Autoriteti i Aviacionit Civil, duke marrë parasysh masën e trajnimit të nevojshëm për arritjen e nivelit të synuar të kompetencës së pilotit;

b) privilegjet kufizohen në sa vijon:

i. të gjithë ose një pjesë të territorit kombëtar të Republikës së Shqipërisë;

ii. balonat që janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë;

c) mbajtësi i një autorizimi të tillë që aplikon për lëshimin e një BPL-je merr kredite për trajnimin e kryer sipas autorizimit në bazë të një rekomandimi nga një organizatë e miratuar trajnimi (“ATO”) ose një organizatë e deklaruar trajnimi (“DTO”);

d) Autoriteti i Aviacionit Civil, kur të jetë e zbatueshme, i dorëzon raporte dhe vlerësime të rrezikut të sigurisë në operim Komisionit dhe Agjencisë së Sigurisë së Aviacionit të Bashkimit Evropian çdo 3 vjet;

e) Autoriteti i Aviacionit Civil monitoron përdorimin e autorizimeve të lëshuara sipas kësaj pike për të siguruar një nivel të pranueshëm të sigurisë së aviacionit në operim dhe për të marrë masat e duhura në rast të identifikimit të një rreziku të shtuar të sigurisë në operim ose ndonjë problemi të sigurisë në operim.

Neni 3b

Licencat ekzistuese të pilotit dhe certifikatat kombëtare mjekësore

1. Licencat e pjesës-FCL për balonat dhe privilegjet, klasifikimet dhe certifikatat shoqëruese të lëshuara nga Autoriteti i Aviacionit Civil përpara datës së zbatimit të kësaj Rregulloreje konsiderohen se janë lëshuar në përputhje me këtë Rregullore. Autoriteti i Aviacionit Civil do t'i zëvendësojnë ato licenca me licenca që përputhen me formatin e përcaktuar në aneksin VI (pjesa ARA) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, kur rilëshojnë licenca për arsye administrative ose me kërkesë të mbajtësve të licencës.

2. Kur Autoriteti i Aviacionit Civil rilëshon licencat dhe privilegjet shoqëruese, klasifikimet dhe certifikatat në përputhje me pikën 1 të këtij neni, Autoriteti i Aviacionit Civil, sipas rastit:

a) transferon të gjitha privilegjet e miratuara tashmë në licencat sipas pjesës-FCL në formatin e ri të licencës;

b) konverton privilegjet për fluturimin ose operimin tregtar të lidhur me një licencë të pjesës-FCL në një klasifikim fluturimi të lidhur ose një klasifikim operimi tregtar në përputhje me parashikimet e pikës BFCL.200 dhe BFCL.215 të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje;

c) miraton datën e skadimit të një certifikate të instruktorit të fluturimit të lidhur me një licencë të pjesës-FCL në regjistrin e pilotit ose lëshon një dokument ekuivalent. Pas kësaj date, këta pilotë do të ushtrojnë privilegje instruktori vetëm nëse janë në përputhje me pikën BFCL.360 të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje.

3. Mbajtësit e licencave kombëtare për balonat e lëshuara nga Autoriteti i Aviacionit Civil përpara datës së zbatimit të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje lejohen të vazhdojnë të ushtrojnë privilegjet e licencave të tyre deri më 8 prill 2025. Deri në atë datë, Autoriteti i Aviacionit Civil do t'i konvertojë ato licenca në licenca të pjesës-BFCL dhe klasifikime, privilegje dhe certifikata shoqëruese në përputhje me elementet e përcaktuara në një raport konvertimi që përputhet me kërkesat e nenit 4, pika 4 dhe 5, të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023,

“Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

4. Certifikatat mjekësore kombëtare të pilotëve të lidhura me një licencë siç specifikohet në pikën 2 të këtij neni dhe të lëshuara nga Autoriteti i Aviacionit Civil përpara datës së aplikimit të aneksit III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje mbeten të vlefshme deri në datën e rivlerësimit të tyre të radhës ose deri në 8 prill 2025, cilado qoftë më e hershme. Rivlefshmëria e këtyre certifikatave mjekësore do të jetë në përputhje me kërkesat e aneksit IV (pjesa MED) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

Neni 3c

Krediti për trajnimin që ka filluar përpara datës së zbatimit të kësaj Rregulloreje

1. Në lidhje me dhënien e licencave të pjesës BFCL dhe privilegjeve, klasifikimeve ose certifikatave të lidhura në përputhje me aneksin III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje, trajnimi që ka filluar përpara datës së zbatimit të kësaj Rregulloreje në përputhje me aneksin I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, do të konsiderohet se është në përputhje me kërkesat e kësaj Rregulloreje, me kusht që BPL të lëshohet të paktën deri më 8 prill 2025. Në atë rast, do të zbatohen sa vijon:

a) trajnimi BPL i filluar me balona që përfaqësojnë klasën e aeroplanit me ajër të nxehtë, duke përfshirë testimin përkatës, mund të kryhet në ato balona;

b) orët e trajnimit të kryera në klasën e balonave me ajër të nxehtë në balona të ndryshme nga grupi A i asaj klase të balonave do të kreditohen plotësisht në përputhje me kërkesën në pikën BFCL.130(b) të aneksit III.

2. Trajnimi që ka filluar përpara datës së zbatimit të kësaj Rregulloreje ose të aneksit I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, në përputhje me aneksin 1 të Konventës së Çikagos, kreditohet për qëllimet e nxjerrjes së licencave të pjesës BFCL në bazë të një raporti kreditimi të krijuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

3. Raporti i kreditimit i përmendur në pikën 2 përshkruan qëllimin e trajnimit, tregon për cilat kërkesa të kreditimit Part-BFCL është dhënë dhe, nëse është e aplikueshme, cilat kërkesa duhet të përmbushin aplikantët për t’u pajisur me një licencë të pjesës BFCL. Ai përfshin kopje të të gjitha dokumenteve të nevojshme për të vërtetuar qëllimin e trajnimit, si dhe kopje të rregulloreve dhe procedurave kombëtare në përputhje me të cilat trajnimi filloi.

Neni 3d

Organizatat e trajnimit

1. Organizatat e trajnimit për licencat e pilotëve të përmendura në pikën 1 të nenit 1 duhet të jenë në përputhje me kërkesat e nenit 8a të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

2. Organizatat trajnuese të përmendura në pikën 1 të këtij neni të cilat kanë një miratim të lëshuar në përputhje me aneksin VII (pjesa ORA) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, ose kanë dorëzuar një deklaratë në përputhje me aneksin VIII (pjesa DTO) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, para datës së zbatimit të kësaj Rregulloreje do të përshtatin programet e tyre të trajnimit, kur është e nevojshme, të paktën deri më 8 prill 2025.

Neni 4

Njohja e certifikatave, licencave, autorizimeve apo dokumenteve të tjera të lëshuara nga shtetet anëtare të EASA-s

Autoriteti i Aviacionit Civil pranon pa kërkesa apo vlerësime të mëtejshme licencat dhe autorizimet apo dokumente të tjera të lëshuara nga autoritete kompetente të shteteve anëtare të EASA-s, në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Mbi miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar.

ANEKSI I PËRKUFIZIMET [PJESA-DEF]:

Për qëllime të kësaj Rregulloreje, zbatohen përkufizimet e mëposhtme dhe, përveç nëse përkufizimet përcaktohen ndryshe në këtë aneks, zbatohen përkufizimet e nenit 2 të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, si dhe të pikës FCL.010 të aneksit I (pjesa FCL) të asaj Rregulloreje:

1. “Mjetet e pranueshme të përputhshmërisë (AMC)” nënkupton standardet jodetyruese të miratuara nga Autoriteti i Aviacionit Civil, për të treguar mjetet për të vendosur përputhshmërinë me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, dhe akteve nënligjore në zbatim të tij. Për të treguar mjetet për të vendosur përputhshmërinë me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, Autoriteti i Aviacionit Civil mund të pranojë mjetet e pranueshme të përputhshmërisë (AMC) të miratuara nga agjencia për të treguar mjetet për të vendosur përputhshmërinë me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, që përafron rregulloren (BE) nr. 2018/1139.

2. “Mjetet alternative të përputhshmërisë (AltMoC)” nënkupton ato mjete që propozojnë një alternativë për një AMC ekzistuese ose ato që propozojnë mjete të reja për të vendosur përputhshmëri me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, për të cilat nuk ka pasur AMC shoqëruese që të jenë miratuar apo pranuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

3. “Pilot në komandë (PIC)” nënkupton një pilot të caktuar që është në komandë dhe i ngarkuar për kryerjen e sigurt të fluturimit.

4. “Anëtari i ekuipazhit” nënkupton një person të caktuar nga një operator për të kryer detyrat në bordin e balonës ose, kur detyrat janë të lidhura drejtpërdrejt me operimin e balonës, në tokë.

5. “Anëtari i ekuipazhit të fluturimit” nënkupton një anëtar të ekuipazhit të licencuar i ngarkuar me detyra thelbësore për operimin e një avioni gjatë një periudhe pune fluturimi në detyrë.

6. “Substancat psikoaktive” nënkuptojnë alkoolin, opioidet, kanabinoidet, sedatives dhe hipnotikët, kokainën, psikostimulantë të tjerë, halucinogjenët dhe tretësit e paqëndrueshëm, duke përfshirë kafën dhe duhanin.

7. “Aksident” nënkupton një dukuri të lidhur me operimin e një balone që ndodh ndërmjet momentit të fillimit të fryrjes së balonës dhe momentit të shfryrjes së plotë të balonës, në të cilin:

a) një person pëson lëndime fatale ose serioze si pasojë e të qenit në balonë ose si rezultat i kontaktit të drejtpërdrejtë me ndonjë pjesë të balonës, duke përfshirë pjesët të cilat janë shkëputur nga balona, por duke përjashtuar çdo lëndim që lind nga shkaqe natyrore ose që janë vetëshkaktuar ose shkaktuar nga persona të tjerë;

b) balona ka dëmtimë ose deficencë strukturore që ndikojnë negativisht në fortësinë strukturore, performancën ose karakteristikat e fluturimit dhe kërkon riparim ose zëvendësim madhor të komponentit të dëmtuar; ose

c) balona mungon ose është plotësisht e paarritshme.

8. “Incident” nënkupton një ngjarje, ndryshe nga një aksident, e lidhur me operimin e një balone që ndikon ose mund të ndikojë në sigurinë e operimit të saj.

9. “Incident i rëndë” nënkupton një dukuri e lidhur me operimin e balonave që ndodh ndërmjet momentit të fillimit të fryrjes së balonës dhe momentit të shfryrjes së plotë të balonës, në të cilin ka pasur një probabilitet të lartë aksidenti.

10. “Fazat kritike të fluturimit” nënkupton ngritjen, afrimin përfundimtar, qasjen e humbur, uljen dhe çdo fazë tjetër të një fluturimi që komandanti i pilotit e përcakton si kritik për operimin e sigurt të balonës.

11. “Manuali i fluturimit të mjeteve fluturuese (AFM)” nënkupton dokumentin që përmban kufizimet dhe informacionin e aplikueshëm dhe të aprovuar në lidhje me balonën;

11a. “Koha e fluturimit” nënkupton kohën totale që nga momenti kur shporta largohet nga toka me qëllim ngritjen deri në momentin kur ajo pushon përfundimisht në fund të fluturimit.

12. “Mallrat e rrezikshme” nënkupton artikujt ose substancat të cilat janë në gjendje të paraqesin rrezik për shëndetin, sigurinë, pronën ose mjedisin dhe të cilat janë paraqitur në listën e mallrave të rrezikshme në udhëzimet teknike ose që do të klasifikohen si të tilla në përputhje me ato udhëzime.

13. “Udhëzime teknike” nënkupton botimin e fundit të zbatueshëm të “Udhëzimeve teknike për transportin e sigurt nga ajri, të mallrave të rrezikshme”, duke përfshirë plotësimin dhe çdo shtojcë, të botuar nga ICAO-ja në dokumentin 9284-AN/905.

14. “Vend operimi” nënkupton një vend të zgjedhur nga piloti-në-komandë ose operatori për operimet e uljes, ngritjes ose të operateve me ngarkesë të jashtme.

15. “Mbushje me karburant” nënkupton mbushjen e cilindrave të karburantit ose të tankeve të karburantit nga një burim i jashtëm, duke përjashtuar zëvendësimin e cilindrave të karburantit.

16. “Natë” nënkupton periudhën midis fundit të muzgut të mbrëmjes civile dhe fillimit të mëngjesit civil. Muzgu civil përfundon në mbrëmje, kur qendra e diskut të diellit është 6 gradë poshtë horizontit, dhe fillon në mëngjes, kur qendra e diskut të diellit është 6 gradë poshtë horizontit.

17. “Operim i specializuar i balonave” nënkupton çdo operim, i cili mund të jetë komercial ose jokomercial, me një balonë, qëllimi kryesor i së cilës nuk është transportimi i pasagjerëve për udhëtime turistike ose eksperience, por operimet me parashutë, hedhje me varje-rrëshqitje, shfaqje fluturuese, fluturime konkurrence ose aktivitete të ngjashme të specializuara.

17a. “Klasa e balonave” nënkupton një kategorizim të balonave, duke marrë parasysh mjetet ngritëse të përdorura për të mbështetur fluturimin.

17b. “Kontrolli i aftësisë” nënkupton demonstrimin e aftësive, me qëllim të përmbushjes së kërkesave të fundit të përcaktuara në këtë Rregullore, duke përfshirë provimet me gojë, siç mund të kërkohej.

18. “Ngarkesa e trafikut” nënkupton masën totale të pasagjerëve, bagazheve dhe pajisjeve të transportit të specializuara.

19. “Balonë e zbrazët” nënkupton masën e përcaktuar nga peshimi i balonave me të gjitha pajisjet e instaluar siç është specifikuar në AFM.

20. “Marrëveshje me qira të njomë” nënkupton një marrëveshje ndërmjet operatorëve në bazë të të cilave është balona operohet nën përgjegjësinë e qiradhënësit.

21. “Fluturim tregtar me balonë i pasagjerëve” (CPB) nënkupton një formë të operimit të transportit ajror komercial me një balonë, ku pasagjerët fluturojnë për ture, shëtitje ose eksperiencë, kundrejt shpërblimeve ose konsiderata të tjera të vlefshme në vlerë monetare.

22. “Grup balonash” nënkupton një kategorizim të balonave, duke marrë parasysh madhësinë ose kapacitetin e zarfit.

23. “Test aftësie” nënkupton demonstrimin e aftësive, me qëllim të lëshimit të një licence ose vlerësimi, ose zgjerimi i një privilegji, duke përfshirë provimet me gojë, siç mund të kërkohej.

24. “Vlerësimi i kompetencës” nënkupton demonstrimin e aftësive, njohurive dhe sjelljeve për lëshimin fillestar, rivlerësimin ose rinovimin e një certifikate të instruktorit ose të ekzaminuesit.

25. “Fluturim i vetëm” nënkupton një fluturim gjatë të cilit një student pilot është i vetmi udhëtar i balonës.

26. “Fluturim i lidhur” nënkupton një fluturim me një sistem lidhës që ankoron balonën në një vend të caktuar gjatë operimit, me përjashtim të një lidhjeje që mund të përdoret si pjesë e procedurës së ngritjes.

ANEKS II OPERIMET AJRORE TË BALONAVE [Pjesa BOP]

NËNPJESA BAS KËRKESAT BAZË TË OPERIMIT

Seksioni 1 Kërkesat e përgjithshme

BOP.BAS.001 Qëllimi

Në përputhje me nenin 3, kjo nënpjesë përcakton kërkesat që duhet të plotësohen nga çdo operator i balonave, përveç organizatave të projektimit ose prodhimit të përmendura në nënparagrafin e dytë të nenit 3(1).

BOP.BAS.005 Autoriteti kompetent

Autoriteti i Aviacionit Civil do të jetë autoriteti kompetent në Republikën e Shqipërisë, kur operatori ka vendin e tij kryesor të biznesit në Republikën e Shqipërisë ose, kur operatori nuk ka vendin kryesor të biznesit, vendi ku operatori është i vendosur ose banon është Republika e Shqipërisë. Ky autoritet do t’u nënshtrohet kërkesave të nenit 3 të urdhrit të ministrit nr. 80, datë 30.6.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative për operimet ajrore”, në përputhje me nenin 1(7) të asaj Rregulloreje.

BOP.BAS.010 Demonstrimi i përputhshmërisë

a) Një operator, kur kërkohej nga Autoriteti i Aviacionit Civil, i cili verifikon përputhshmërinë e vazhdueshme nga operatori sipas pikës ARO.GEN.300(a)(2) të aneksit II (pjesa ARO) të urdhrit të ministrit nr. 80, datë 30.6.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative për operimet ajrore”, demonstrojnë përputhshmërinë me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje.

b) Për të demonstruar një përputhshmëri të tillë, operatori duhet t’u referohet mjeteve në vazhdim:

1. Mjetet e pranueshme të përputhshmërisë (AMC);
2. Mjetet alternative të përputhshmërisë (AltMoC).

BOP.BAS.015 Fluturimet prezantuese

Fluturimet e prezantimit duhet:

- a) të operohen sipas rregullave të fluturimit vizual (VFR) gjatë ditës; dhe

b) të mbikëqyren për sa i përket sigurisë së tyre në operim nga një person i cili është nominuar nga organizata përgjegjëse për fluturimet e prezantimit.

BOP.BAS.020 Reagimi i menjëhershëm ndaj një problemi të sigurisë në operim

Operatori duhet të zbatojë:

a) masat e sigurisë në operim të autorizuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil në përputhje me shkronjën (c) të pikës ARO.GEN.135 të aneksit II të urdhrin të ministrit nr. 80, datë 30.6.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative për operimet ajrore”; dhe

b) direktivat e vlefshmërisë ajrore dhe informacione të tjera të detyrueshme të lëshuara nga agjencia siç përshkruhet në shkronjën (h) të pikës 1 të nenit 77 të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar. Autoriteti i Aviacionit Civil do të pranojë dhe publikojë informacionin e detyrueshëm të nxjerrë nga agjencia.

BOP.BAS.025 Përcaktimi si pilot në komandë

Operatori duhet të caktojë një pilot në komandë i cili është i kualifikuar për të vepruar si pilot në komandë në përputhje me aneksin III (pjesa BFCL) të kësaj Rregulloreje.

BOP.BAS.030 Përgjegjësitë e pilotit-në-komandë

a) Piloti në komandë duhet:

1. Të jetë përgjegjës për sigurinë në operim të balonës dhe të çdo personi ose pasurie që ka në të gjatë operimeve me balonë;

2. Të jetë përgjegjës për fillimin, vazhdimin ose përfundimin e një fluturimi në interes të sigurisë në operim;

3. Të sigurojë që të zbatojë të gjitha procedurat e aplikueshme operationale dhe listat e kontrollit;

4. Të fillojë një fluturim vetëm nëse ai ose ajo bindet se të gjitha kufizimet operationale janë në përputhje me sa vijon:

i. balona është e vlefshme për fluturim në aspektin teknik;

ii. balona është regjistruar siç duhet;

iii. instrumentet dhe pajisjet e kërkuara për ekzekutimin e fluturimit mbahen në bordin e balonës dhe janë operative;

iv. masa e balonës është e tillë që fluturimi të mund të bëhet brenda kufijve të përcaktuar nga AFM-ja;

v. të gjitha pajisjet dhe bagazhet janë ngarkuar dhe siguruar siç duhet; dhe

vi. kufizimet operative të balonave siç janë specifikuar në AFM nuk do të tejkalohen në asnjë kohë gjatë fluturimit;

5. Të sigurojë që inspektimi para fluturimit është kryer siç kërkohet nga aneksi I i urdhrin të ministrit nr. 79, datë 15.4.2024, “Për miratimin e rregullores mbi vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore të avionit dhe produkteve, pjesëve dhe pajisjeve aeronautike dhe mbi miratimin e organizatave dhe personelit të përfshirë në këto detyra”;

6. Të jetë përgjegjës për informimin para fluturimit të personave që ndihmojnë në fryrjen dhe shfryrjen e balonës;

7. Të sigurojë që personat që ndihmojnë në fryrjen dhe shfryrjen e balonës kanë veshje të përshtatshme mbrojtëse;

8. Të jetë i kënaqur që pajisjet përkatëse emergjente mbeten lehtësisht të arritshme për përdorim të menjëhershëm;

9. Të sigurohet që asnjë person të mos pijë duhan në bord ose brenda distancës së drejtpërdrejtë të balonës;

10. Të mos lejojë që një person të hipë në balonë, i cili duket se është nën ndikimin e substancave psikoaktive në masën që siguria në operim e balonës ose e çdo personi ose pronësie të ngarkuar në të ka të ngjarë të rrezikohet;

11. Të mbetet në kontroll gjatë gjithë fluturimit të balonës në çdo kohë, përveç nëse një pilot tjetër merr kontrollin;

12. Të ndërmarrë çdo veprim në një situatë emergjente që kërkon vendim të menjëhershëm dhe veprime që ai ose ajo e konsideron të nevojshme sipas rrethanave. Në raste të tilla ai ose ajo mund të devijojë nga rregullat, procedurat operacionale dhe metodat në masën e nevojshme në interes të sigurisë në operim;

13. Të mos vazhdojë një fluturim përtej zonës më të afërt të lejuar nga moti, kur aftësia e tij ose saj për të kryer detyrat e tij zvogëlohet ndjeshëm, për shkak të sëmundjes, lodhjes, mungesës së oksigjenit ose ndonjë arsye tjetër;

14. Të regjistrojë të dhënat e përdorimit dhe të gjitha defektet e njohura ose të dyshuara në balonë gjatë përfundimit të fluturimit, ose serive të fluturimeve, në regjistrin e balonës;

15. Të njoftojë autoritetin e hetimit të sigurisë së shtetit në territorin e të cilit ndodh ngjarja dhe shërbimet emergjente të atij shteti pa vonesë me mjetet më të shpejta në dispozicion për çdo incident ose aksident serioz që përfshin balonën;

16. Të paraqesë një raport të një akti të ndërhyrjes së paligjshme pa vonesë tek Autoriteti i Aviacionit Civil dhe të informojë autoritetin lokal të caktuar nga shteti në territorin e të cilit ndodhi ndërhyrja e paligjshme; dhe

17. Të raportojë në Ofruesin e Shërbimeve të Trafikut Ajror për Republikën e Shqipërisë (ATS), pa vonesë, çdo kusht të rrezikshëm të motit ose të fluturimit që haset që ka të ngjarë të ndikojë në sigurinë në operim të avionëve të tjerë.

b) Piloti në komandë nuk duhet të kryejë detyra në një balonë në një nga situatat e mëposhtme:

1. Kur ai ose ajo është i paaftë të kryejë detyrat e tij ose të saj nga ndonjë shkak, përfshirë lëndimin, sëmundjen, mjekimin, lodhjen ose efektet e ndonjë substance psikoaktive ose ndryshe ndihet i papërshtatshëm;

2. Nëse nuk plotësohen kushtet mjekësore të aplikueshme.

c) Sa herë që anëtarët e ekuipazhit janë të përfshirë në operimin e balonave, piloti në komandë duhet:

1. Të sigurojë që gjatë fazave kritike të fluturimit ose kurdo që konsiderohet e nevojshme në interes të sigurisë në operim, të gjithë anëtarët e ekuipazhit janë në stacionet e tyre të caktuara dhe nuk kryejnë asnjë veprimtari tjetër përveç atyre që kërkojnë për operimin e sigurt të balonës;

2. Të mos fillojë një fluturim nëse ndonjë anëtar i ekuipazhit është i paaftë të kryejë detyrat e tij ose të saj për ndonjë shkak, duke përfshirë lëndimet, sëmundjet, mjekimin, lodhjen ose efektet e ndonjë substance psikoaktive ose ndryshe ndjehet i papërshtatshëm;

3. Të mos vazhdojë një fluturim përtej zonës operative më të afërt të lejuar nga moti, kur aftësia e çdo anëtari të ekuipazhit për të kryer detyrat është zvogëluar dukshëm, për shkak të sëmundjes, lodhjes ose mungesës së oksigjenit ose ndonjë arsyeje tjetër; dhe

4. Të sigurojë që të gjithë anëtarët e ekuipazhit të mund të komunikojnë me njëri-tjetrin në një gjuhë të përbashkët.

BOP.BAS.035 Autoriteti i pilotit-në-komandë

Piloti-në-komandë ka autoritetin:

a) të japë të gjitha komandat dhe të ndërmarrë veprime të duhura me qëllim garantimin e sigurisë në operim të balonës dhe të çdo personi ose pronësie të ngarkuar në të; dhe

b) të refuzojë imbarkimin ose transportimin e ndonjë personi ose bagazhi që mund të paraqesë një rrezik potencial për sigurinë në operim të balonës ose të çdo personi ose pronësie të ngarkuar në të.

BOP.BAS.040 Përgjegjësitë e anëtarëve të ekuipazhit

a) Çdo anëtar i ekuipazhit është përgjegjës për ekzekutimin e duhur të detyrave të tij ose të saj në lidhje me operimin e balonës;

b) Anëtarët e ekuipazhit nuk do të kryejnë detyra në një balonë kur janë të paaftë për ndonjë shkak, përfshirë lëndimet, sëmundjet, mjekimin, lodhjen ose efektet e ndonjë substance psikoaktive, ose nëse ai ose ajo ndryshe ndihet i papërshtatshëm;

c) Anëtarët e ekuipazhit duhet t'i raportojnë pilotit në komandë në të dyja prej këtyre rasteve:

1. Çdo gabim, dështim, mosfunksionim ose defekt, të cilin ai ose ajo beson se mund të ndikojë në vlefshmërinë ajrore ose në operimin e sigurt të balonës, duke përfshirë sistemet emergjente;

2. Çdo incident.

d) Çdo anëtar i ekuipazhit të fluturimit, i cili merr përsipër detyra për më shumë se një operator duhet:

1. Të mbajë të dhënat individuale të tij ose të saj në lidhje me kohën e fluturimit dhe periudhat e pushimit, nëse është e aplikueshme; dhe

2. T'i sigurojë secilit operator të dhënat e nevojshme për të planifikuar aktivitetet në përputhje me kufizimet e zbatueshme të kohës së fluturimit, të punës dhe kërkesat e pushimit.

BOP.BAS.045 Përputhshmëria me ligjet, rregulloret dhe procedurat

a) Piloti në komandë dhe të gjithë anëtarët e tjerë të ekuipazhit duhet të jenë në përputhje me ligjet, rregulloret dhe procedurat e atyre shteteve ku zhvillohen operimet.

b) Pilotin në komandë duhet të jetë i njohur me ligjet, rregulloret dhe procedurat, që lidhen me kryerjen e detyrave të tij ose të saj, të përshkruara për zonat që do të kalohen, vendet operative që do të përdoren dhe objektet e lidhura me lundrimin ajror.

BOP.BAS.050 Dokumentet, manualët dhe informacioni që duhen mbajtur

a) Të gjitha dokumentet, manualët dhe informacionet e mëposhtme mbahen në çdo fluturim, si origjinale ose kopje:

1. Kufizimet e operimit, procedurat normale, anormale dhe emergjente dhe informacione të tjera përkatëse specifike për karakteristikat e operimit të balonës;

2. Detajet e planit të fluturimit ATS të dorëzuar, kur kërkohet në përputhje me seksionin 4 të aneksit të urdhrin të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, "Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operacionale, në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror";

3. Tabelat aktuale dhe të përshtatshme aeronautike për zonën e fluturimit të planifikuar.

b) Të gjitha dokumentet, manualët dhe informacionet e mëposhtme mbahen në çdo fluturim ose mbahen në mjetin e tërheqjes, si origjinale ose kopje:

1. Certifikata e regjistrimit;

2. Certifikata e vlefshmërisë ajrore, duke përfshirë anekset;

3. AFM -ja ose dokumenti/et ekuivalent/e;

4. Licenca e radios së avionit, kur balona është e pajisur me pajisje radiokomunikacioni në përputhje me pikën (a) të pikës BOP.BAS.355;

5. Certifikata/t e sigurimit të përgjegjësisë ndaj palës së tretë;

6. Regjistri i balonës ose dokumenti/et ekuivalent/e;

7. Çdo dokumentacion tjetër që mund të jetë i përshtatshëm për fluturimin ose kërkohet nga shteti ose shtetet e përfshira në fluturim.

c) Kur kërkohet nga Autoriteti i Aviacionit Civil, piloti në komandë ose operatori i vë në dispozicion atij, dokumentacionin origjinal brenda afatit kohor të përcaktuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil, i cili nuk duhet të jetë më pak se 24 orë.

BOP.BAS.055 Mallrat e rrezikshme

a) Transporti i mallrave të rrezikshme në bordin balonave duhet të bëhet në përputhje me kërkesat e paraqitura në urdhrin e ministrit nr. 78, datë 15.4.2024, "Për miratimin e rregullores për transportin ajror të mallrave të rrezikshme në Republikën e Shqipërisë", harmonizuar me aneksin 18 të Konventës së Çikagos, të përditësuar dhe të përforcuar së fundmi me udhëzimet teknike.

b) Piloti në komandë do të marrë të gjitha masat e arsyeshme për të parandaluar që mallrat e rrezikshme të mbahen në bordin e balonave pa dashje.

c) Sasitë e arsyeshme të artikujve dhe substancave të cilat përndryshe do të klasifikoheshin si mallra të rrezikshme dhe që përdoren për të lehtësuar sigurinë e operimit në fluturimi, kur transportimi në bordin e balonave është i këshillueshëm për të siguruar disponueshmërinë e tyre në kohën e duhur për qëllime operationale, konsiderohen të autorizuar sipas pikës 2.2.1 a) të pjesës 1 të udhëzimeve teknike, pavarësisht nëse artikuj dhe substanca të tilla kërkohen ose jo të transportohen ose synohen të përdoren në lidhje me një fluturim të caktuar. Piloti në komandë duhet të sigurojë që paketimi dhe ngarkimi në bordin e balonës i këtyre artikujve dhe substancave të kryhet në mënyrë të tillë që të minimizojë rreziqet që u vijnë anëtarëve të ekuipazhit, pasagjerëve dhe balonës gjatë operimit.

d) Piloti në komandë ose, operatori kur piloti në komandë është i paaftë, duhet të raportojë pa vonesë çdo aksident ose incident që përfshin mallra të rrezikshme tek autoriteti i hetimit të sigursë të shtetit në territorin e të cilit ka ndodhur ngjarja, shërbimet emergjente të atij shteti, çdo autoritet tjetër të caktuar nga ai shtet dhe autoriteti kompetent.

BOP.BAS.060 Lëshimi i mallrave të rrezikshme

a) Piloti në komandë nuk do të lëshojë mallra të rrezikshme kur operon një balonë mbi zonat të mbipopulluara të qyteteve, qytezave ose vendbanimeve ose mbi një grumbull personash në ajër të hapur.

b) Pavarësisht nga shkronja (a), parashutistët mund të dalin nga balona me qëllim të shfaqjes së parashutës mbi ato zona të mbipopulluara ose mbi atë grup personash në ajër të hapur, ndërsa mbajnë pajisje të shtigjeve të tymit që janë prodhuar për këtë qëllim.

BOP.BAS.065 Regjistri i balonave

Për secilin fluturim ose seri fluturimesh, veçoritë e balonës, ekuipazhit të saj dhe të çdo udhëtimi mbahen në formën e një ditari udhëtimi të balonës ose të një dokumenti ekuivalent.

Seksioni 2

Procedurat e operimit

BOP.BAS.100 Përdorimi i vendeve të operimit

Piloti në komandë duhet të përdorë vetëm vende operimi të përshtatshme për llojin e balonës dhe operimeve përkatëse.

BOP.BAS.105 Procedurat e zvogëlimit të zhurmës

Piloti në komandë duhet të marrë parasysh procedurat e operimit për të minimizuar efektin e zhurmës së sistemit të ngrohjes, megjithatë duke siguruar se siguria në operim ka përparësi ndaj zvogëlimit të zhurmës.

BOP.BAS.110 Furnizimi dhe planifikimi i karburantit dhe kundër pesha

Piloti në komandë duhet të fillojë një fluturim vetëm nëse karburanti ose kundër pesha rezervë që mbahen në bordin e balonës është i mjaftueshëm për të siguruar një ulje të sigurt.

BOP.BAS.115 Informimi i udhëtarëve

Piloti në komandë duhet të sigurojë që para dhe, kur është e përshtatshme, gjatë fluturimit, udhëtarëve t'u jepet një informacion mbi procedurat normale, anormale dhe emergjente.

BOP.BAS.120 Transporti i kategorive të veçanta të pasagjerëve

Piloti në komandë duhet të sigurojë që personat që kërkojnë kushte, asistencë ose pajisje të veçanta, kur mbahen në bordin e një balone, të transportohen në kushte që garantojnë sigurinë në operim të balonës dhe të çdo personi ose pronësie të ngarkuar në të.

BOP.BAS.125 Paraqitja (dorëzimi) e planit të fluturimit të shërbimit të trafikut ajror

a) Nëse një plan i fluturimit i shërbimit të trafikut ajror (ATS) nuk paraqitet, për shkak se nuk kërkohet në përputhje me shkronjën (b) të pikës SERA.4001 të aneksit të urdhrit të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, "Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operationale në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror", që

përafrohet rregulloren e BE-së nr. 923/2012, piloti në komandë duhet të dorëzojë informacionin korrekt për të lejuar aktivizimin e shërbimeve të sinjalizimit nëse kërkohet.

b) Kur vepron nga një vend operimi ku është e pamundur të paraqitet një plan fluturimi ATS, megjithëse kërkohet në përputhje me shkronjën (b) të pikës SERA.4001 të aneksit të urdhrat të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, “Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operacionale në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror”, që përafrohet Rregulloren e BE-së nr. 923/2012, piloti në komandë duhet të dorëzojë planin ATS të fluturimit pas ngritjes.

BOP.BAS.130 Përgatitja e fluturimit

Para fillimit të fluturimit, piloti në komandë duhet të jetë i njohur me informacionin meteorologjik dhe aeronautik në dispozicion, të përshtatshëm për fluturimin e synuar, i cili përfshin të dyja sa vijon:

- a) një studim i raporteve dhe parashikimeve aktuale të motit në dispozicion;
- b) planifikimi i një kursi alternativ të veprimit për të parashikuar mundësinë që fluturimi të mos mund të përfundojë siç ishte planifikuar.

BOP.BAS.135 Pirja e duhanit në bord

Asnjë person nuk duhet të pijë duhan në një balonë gjatë çdo faze të fluturimit ose brenda afërsisë së drejtpërdrejtë të një balone.

BOP.BAS.140 Transporti dhe përdorimi i armëve

- a) Piloti në komandë siguron që asnjë person të mos mbajë dhe të përdorë armë në bordin e balonës.
- b) Me përjashtim të shkronjës (a), piloti në komandë mund të lejojë transportimin dhe përdorimin e armëve në një balonë kur kërkohet për sigurinë e anëtarëve të ekuipazhit ose pasagjerëve. Në raste të tilla piloti në komandë duhet të sigurojë që armët të jenë të siguruar kur nuk janë në përdorim.

BOP.BAS.145 Kushtet meteorologjike

Piloti në komandë duhet të fillojë ose vazhdojë një fluturim VFR vetëm nëse informacioni më i fundit meteorologjik i disponueshëm tregon se kushtet e motit përgjatë rrugës dhe në destinacionin e synuar në kohën e parashikuar të përdorimit janë si më poshtë:

- a) në ose mbi minimumin operativ të VFR; dhe
- b) brenda kufizimeve meteorologjike të përcaktuara në AFM.

BOP.BAS.150 Kushtet e ngritjes

Piloti në komandë duhet të jetë i bindur përpara se të nisë ngritjen e balonës se, sipas informacionit më të fundit të disponueshëm, moti në vendin e operimit lejon një ngritje dhe nisje të sigurt.

BOP.BAS.155 Kushtet e afrimit dhe uljes

Përveç situatave emergjente, piloti në komandë duhet të jetë i bindur para se të fillojë një afrim në tokë, me informacionin më të fundit në dispozicion, që kushtet e motit në vendin e lejuar operativ të synuar lejojnë të kryhet një afrim dhe ulje e sigurt.

BOP.BAS.160 Situatat e simuluar gjatë fluturimit

- a) Piloti në komandë nuk do të simulojë situata që kërkojnë zbatimin e procedurave anormale ose emergjente kur mbajnë pasagjerët.
- b) Përjashtimisht nga shkronja (a), piloti në komandë mund të simulojë situata të tilla, gjatë operimeve të ndryshme përveç nga operimet tregtare të balonave, kur kryen fluturime trajnimi ose me pilotë studentë ose me pasagjerë, me kusht që pasagjerët të jenë informuar siç duhet dhe kanë rënë dakord për simulimin paraprakisht.

BOP.BAS.165 Menaxhimi i karburantit në fluturim

Piloti në komandë duhet të kontrollojë në intervale të rregullta gjatë fluturimit që sasia e karburantit të përdorshëm ose kundër peshave të përdorshme, që mbetet në fluturim nuk është më pak se karburanti ose balast që nevojiten për të përfunduar fluturimin e synuar dhe rezervën e planifikuar për ulje.

BOP.BAS.170 Furnizimi me karburant me personat në bord

- a) Furnizimi me karburant i balonave nuk duhet të bëhet kur personat janë në bord.
- b) Me përjashtim të shkronjës (a), furnizimi me karburant i motorit të *airship*-eve me ajër të nxehtë mund të kryhet me pilotin në komandë në bord.

BOP.BAS.175 Përdorimi i sistemit të shtërngimit të rripave të sigurimit

Kur kërkohet një sistem lidhjeje në përputhje me pikën BOP.BAS.320, piloti në komandë duhet të përdorë sistemin të paktën gjatë uljes.

BOP.BAS.180 Përdorimi i oksigjenit shtesë

Piloti në komandë duhet të sigurojë që:

- a) të gjithë anëtarët e ekuipazhit të angazhuar në kryerjen e detyrave thelbësore për operimin e sigurt të balonës të përdorin oksigjenin shtesë vazhdimisht kurdo që ai ose ajo të përcaktojë se në lartësinë e fluturimit të synuar, mungesa e oksigjenit mund të rezultojë në dëmtim të aftësive të anëtarëve të ekuipazhit; dhe
- b) oksigjeni shtesë është në dispozicion të pasagjerëve kur mungesa e oksigjenit mund t'i ndikojë ata në mënyrë të dëmshme.

BOP.BAS.185 Kufizimet operacionale gjatë natës

- a) Balona me ajër të nxehtë:
 - 1. Nuk do të ulet gjatë natës, përveç në situata emergjente; dhe
 - 2. Mund të niset gjatë natës, me kusht që të mbahen karburante ose kundërpesha të mjaftueshme për një ulje gjatë ditës.
- b) Balonat e gazit dhe balonat e përziera:
 - 1. Nuk do të ulen gjatë natës, përveç në situata emergjente ose si ulje parandalimi; dhe
 - 2. Mund të nisen gjatë natës, me kusht që të mbahen karburante ose kundërpesha të mjaftueshme për një ulje gjatë ditës.
- c) *Airship*-et me ajër të nxehtë duhet të operohen në përputhje me kufizimet dhe informacionin e tyre të miratuar të VFR gjatë natës.

BOP.BAS.190 Operimet e specializuara të balonave – Vlerësimi i riskut dhe lista e kontrollit

- a) Para fillimit të një operimi të specializuar të balonave, piloti në komandë kryen një vlerësim të riskut, duke vlerësuar kompleksitetin e aktivitetit, me qëllim të përcaktimit të rreziqeve dhe të risqeve të lidhura me veprimin e synuar dhe vendosjen e masave mitiguese kur është e nevojshme.
- b) Një operim i specializuar i balonave kryhet në përputhje me një listë kontrolli. Piloti në komandë duhet të përcaktojë listën e kontrollit dhe të sigurojë që është e përshtatshme për veprimtarinë e specializuar dhe balonën e përdorur, bazuar në vlerësimin e riskut dhe duke marrë parasysh të gjitha kërkesat e përcaktuara në këtë nënpjesë. Lista e kontrollit duhet të jetë lehtësisht e arritshme dhe e përdorshme për çdo fluturim për pilotin në komandë dhe anëtarët e tjerë të ekuipazhit, aty ku është e aplikueshme për kryerjen e detyrave të tyre.
- c) Piloti në komandë rishikon dhe përditëson rregullisht listën e kontrollit aty ku është e nevojshme për të marrë në konsideratë në mënyrë të saktë vlerësimin e riskut.

Seksioni 3**Performanca dhe kufizimet e operimit****BOP.BAS.200 Kufizimet e operimit**

Piloti në komandë siguron se, gjatë çdo faze të operimit, balona të mos tejkalojë asnjë nga kufizimet e përcaktuara në AFM ose tek një dokument/e ekuivalent.

BOP.BAS.205 Peshimi

- a) Peshimi i balonës duhet të kryhet nga prodhuesi i balonës ose në përputhje me aneksin I të urdhrat të ministrit nr. 79, datë 15.4.2024, "Për miratimin e rregullores mbi vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore të avionit dhe produkteve, pjesëve dhe pajisjeve aeronautike dhe mbi

miratimin e organizatave dhe personelit të përfshirë në këto detyra”;

b) Operatori duhet të sigurojë që masa e balonës është përcaktuar nga peshimi aktual përpara hyrjes fillestare të saj në shërbim. Efektet e akumuluar të modifikimeve dhe riparimeve në masë do duhet të merren në konsideratë dhe të dokumentohen siç duhet. Një informacion i tillë duhet t’i vihet në dispozicion pilotit në komandë. Balona do të ripeshohet nëse nuk dihen efektet e modifikimeve ose riparimeve në masë.

BOP.BAS.210 Performanca – Të përgjithshme

Piloti në komandë duhet të operojë me balonë vetëm nëse performanca e balonës është e përshtatshme për të përmbushur kërkesat e përcaktuara në aneksin e urdhrin të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, “Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operacionale, në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror”, dhe çdo kufizim tjetër të zbatueshëm për fluturimin, hapësirën ajrore ose vendet operative të përdorura, duke siguruar që çdo tabelë ose hartë e përdorur është botimi më i fundit në dispozicion.

Seksioni 4

Instrumentet dhe pajisjet

BOP.BAS.300 Instrumentet dhe pajisjet – Të përgjithshme

a) Instrumentet dhe pajisjet e kërkuara nga ky seksion duhet të miratohen në përputhje me aneksin I të urdhrin të ministrit nr. 57, datë 13.3.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave zbatuese të vlefshmërisë ajrore dhe të certifikimit mjedisor të mjeteve fluturuese dhe të produkteve që kanë lidhje me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”, nëse plotësohet një nga kushtet e mëposhtme:

1. Ato përdoren për të përmbushur pikat BOP.BAS.355 dhe BOP.BAS.360;
2. Ata janë instaluar në mënyrë të përhershme në balonë.

b) Me përjashtim të shkronjës (a), të gjitha instrumentet ose pajisjet e mëposhtme, kur kërkohet nga ky seksion, nuk kanë nevojë për miratim:

1. Instrumentet ose pajisjet e përdorura nga ekuipazhi i fluturimit për të përcaktuar rrugën e fluturimit;
2. Dritat portative të pavarura;
3. Një mekanizëm ore i saktë;
4. Kutia e ndihmës së parë;
5. Pajisjet e mbijetesës dhe sinjalizimit;
6. Aparatet për ruajtjen dhe shpërndarje të oksigjenit shtesë;
7. Burimi alternativ i ndezjes;
8. Batanija (kundër) zjarrit ose mbulesa zjarrduruese;
9. Zjarrfikëset e dorës;
10. Litari që lëshohet për të zbritur;
11. Thika.

c) Instrumentet dhe pajisjet që nuk kërkohen nga ky seksion, si dhe çdo pajisje tjetër që nuk kërkohet nga ky Aneks, por që mbahen në bordin e një balone gjatë një fluturimi, duhet të jenë në përputhje me të dyja kushtet e mëposhtme:

1. Informacioni që sigurohet nga këto instrumente ose pajisje nuk duhet të përdoret nga ekuipazhi i fluturimit për të përmbushur kërkesat thelbësore për vlefshmërinë ajrore të përcaktuara në aneksin I të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar.

2. Instrumentet dhe pajisjet nuk do të ndikojnë në vlefshmërinë ajrore të balonës, edhe në rast të dështimeve ose mosfunksionimit.

d) Instrumentet dhe pajisjet duhet të jenë lehtësisht të përdorshme ose të arritshme nga stacioni ku është caktuar anëtar i ekuipazhit të fluturimit, që ka nevojë ta përdorë atë;

e) Të gjitha pajisjet e nevojshme të emergjencës duhet të jenë lehtësisht të arritshme për përdorim të menjëhershëm.

BOP.BAS.305 Instrumentet dhe pajisjet minimale për fluturim

Një fluturim me balonë nuk do të fillojë kur ndonjë nga instrumentet dhe pajisjet e kërkuara për fluturimin e synuar me balonë mungon, nuk funksionon ose nuk i përmbush funksionet e kërkuara.

BOP.BAS.310 Dritat operuese

Balonat që operojnë gjatë natës pajisen me të gjitha këto që vijojnë:

- a) një dritë për mënjanimin e përplasjes;
- b) një mjet për të siguruar ndriçim të përshtatshëm për të gjitha instrumentet dhe pajisjet e nevojshme për operimin e sigurt të balonës;
- c) një dritë portative e pavarur.

BOP.BAS.315 Instrumentet dhe pajisjet e fluturimit dhe lundrimit

Balonat që operohen në VFR ditën duhet të pajisen me të dy lloj mjeteve si në vijim:

- a) një mjet për shfaqjen e drejtimit të rrëshqitjes;
- b) një mjet për matjen dhe paraqitjen:
 1. Kohës në orë, minuta dhe sekonda;
 2. Shpejtësisë vertikale, nëse kërkohet nga AFM-ja; dhe
 3. Presionit sipas lartësisë nëse kërkohet nga AFM-ja, kur kërkohet nga kërkesat e hapësirës ajrore ose kur lartësia duhet të bëhet e ditur për përdorimin e oksigjenit.

BOP.BAS.320 Sistemet e shtrëngimit të rripave

Balonat duhet të pajisen me një sistem shtrëngimi për pilotin në komandë kur balona është e pajisur me njërën nga këto që vijojnë:

- a) një ndarje të veçantë për pilotin në komandë;
- b) ndenjës të lëvizshme/rrotullueshme.

BOP.BAS.325 Oksigjeni shtesë

Balonat që operohen kur kërkohet një furnizim me oksigjen në përputhje me pikën BOP.BAS.180 duhet të pajisen me aparate për ruajtjen dhe shpërndarjen e oksigjenit, të aftë për të ruajtur furnizimet e nevojshme të oksigjenit shtesë.

BOP.BAS.330 Kutia e ndihmës së parë

- a) Balonat duhet të pajisen me një kuti të ndihmës së parë.
- b) Kutia e ndihmës së parë do të jetë:
 1. Lehtësisht e arritshme për përdorim; dhe
 2. Duhet të mbahet e përditësuar.

BOP.BAS.335 Zjarrfikëset e dorës

Përveç balonave të gazit, balonat duhet të pajisen me të paktën një zjarrfikës dore.

BOP.BAS.340 Pajisjet e shpëtimit dhe sinjalizimit - Fluturimet mbi ujë

Piloti në komandë i një balone që operohet mbi ujë duhet të përcaktojë, para fillimit të fluturimit, risqet për mbijetesën e personave të transportuar në balonë në rast të uljes mbi/në ujë. Bazuar në këto risqe, ai ose ajo duhet të përcaktojë nëse ka nevojë të mbajë pajisjet për shpëtimin e jetës dhe ato të sinjalizimit.

BOP.BAS.345 Pajisjet e shpëtimit dhe sinjalizimit – Vështirësitë në kërkim dhe në shpëtim

Balonat që operojnë mbi zonat në të cilat kërkimi dhe shpëtimi (SAR) do të ishte veçanërisht i vështirë duhet të pajisen me pajisje të tilla të shpëtimit dhe sinjalizimit të përshtatshme për zonën e fluturimit.

BOP.BAS.350 Pajisje të ndryshme:

- a) Balonat duhet të pajisen me doreza mbrojtëse për secilin anëtar të ekuipazhit.
- b) Balonat e përziera, balonat me ajër të nxehtë dhe *airship*-et me ajër të nxehtë duhet të pajisen me të gjitha këto që vijojnë:
 1. Një burim alternativ dhe i pavarur i ndezjes;

2. Një mjet për matjen dhe tregimin e sasisë së karburantit;
 3. Një batanije kundër zjarri ose një mbulesë kundër zjarrit;
 4. Një vijë rënie (litar të lëshuar) prej të paktën 25 m në gjatësi.
- c) Balonat e gazit duhet të pajisen me të dyja mjetet si në vijim:
1. Një thikë;
 2. Një litar tërheqës/ankorimi prej të paktën 20 m në gjatësi të bërë nga fibra natyrale ose materiale elektrostatische përçuese.

BOP.BAS.355 Pajisjet e komunikimit me radio

a) Balonat duhet të kenë pajisje radiokomunikimi për të lejuar komunikimin e kërkuar në përputhje me shtojcën 4 të aneksit të urdhrit të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, “Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operacionale në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror”, dhe, nëse fluturimi zhvillohet në hapësirën ajrore të një vendi tjetër, ligjin e atij vendi.

b) Pajisjet e radiokomunikimit duhet të sigurojnë komunikim në frekuencën e emergjencës aeronautike 121,5 MHz.

BOP.BAS.360 Transponderi

Balona duhet të ketë një transponder sekondar të radarëve të mbikëqyrjes (SSR) me të gjitha aftësitë e kërkuara në përputhje me pikën (b) të pikës SERA.6005 të aneksit të urdhrit të ministrit nr. 42, datë 27.3.2023, “Për miratimin e rregullores mbi përcaktimin e rregullave të përbashkëta të ajrit dhe dispozitat operacionale, në lidhje me shërbimet dhe procedurat në lundrimin ajror”, që përafron rregulloren e BE-së nr. 923/2012, dhe nëse fluturimi zhvillohet në hapësirën ajrore i një vendi tjetër, sipas ligjit të atij vendi.

NËNPJESA ADD

KËRKESAT SHITESË PËR OPERIMET TREGTARE

Seksioni 1

Kërkesat e organizimit të përgjithshëm

BOP.ADD.001 Fushëveprimi

Në përputhje me nenin 3 të kësaj Rregulloreje, kjo nënpjesë përcakton kërkesat që duhet të plotësohen, përveç kërkesave të nënpjesës BAS, nga çdo operator i angazhuar në operime tregtare me balona, përveç operatorëve të referuar në nënparagrafin e fundit të pikës 2, të nenit 3 të kësaj Rregulloreje.

BOP.ADD.005 Përgjegjësitë e operatorit

a) Operatori është përgjegjës për operimin e balonës në përputhje me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin IV të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, me kërkesat e kësaj nënpjesë dhe me deklaratën e tij;

b) Çdo fluturim duhet të bëhet në përputhje me dispozitat e manualit të operimeve;

c) Operatori duhet të sigurojë që balona të jetë e pajisur dhe të gjithë anëtarët e ekuipazhit të jenë të kualifikuar sipas nevojës për fushën dhe llojin e operimit;

d) Operatori duhet të sigurojë që të gjithë anëtarët e ekuipazhit të caktuar ose të përfshirë drejtpërsëdrejti në operimet e fluturimit përmbushin të gjitha kushtet e mëposhtme:

1. Ata janë të trajnuar dhe udhëzuar siç duhet;
2. Ata janë në dijeni të rregullave dhe procedurave që lidhen me detyrat e tyre të veçanta;
3. Ata kanë demonstruar aftësitë e tyre në detyrat e tyre të veçanta;
4. Ata janë të vetëdijshëm për përgjegjësitë e tyre dhe marrëdhënien e këtyre detyrave me operimin e balonës në tërësi.

e) Operatori duhet të përcaktojë procedurat dhe udhëzimet për operimin e sigurt të çdo lloji të balonave, që përmbajnë detyrat dhe përgjegjësitë e anëtarëve të ekuipazhit, për të gjitha llojet e

operimeve. Këto procedura dhe udhëzime nuk do të kërkojnë që anëtarët e ekuipazhit të kryejnë ndonjë aktivitet gjatë fazave kritike të fluturimit, përveç atyre që kërkohen për funksionimin e sigurt të balonës;

f) Operatori duhet të marrë masa për mbikëqyrjen e anëtarëve të ekuipazhit dhe personelit të përfshirë në operimin e balonës nga individë me përvojë dhe aftësi të përshtatshme për të siguruar arritjen e standardeve të përcaktuara në manualin e operimeve;

g) Operatori duhet të sigurojë që të gjithë anëtarët e ekuipazhit dhe personeli i përfshirë në operimin e balonave të jenë të vetëdijshëm se duhet të jenë në përputhje me ligjet, rregulloret dhe procedurat e shteteve në të cilat kryhen operimet që kanë të bëjnë me kryerjen e detyrave të tyre;

h) Operatori duhet të specifikojë procedurat e planifikimit të fluturimit për të siguruar drejtimin e sigurt të fluturimit, në bazë të konsideratave të performancës së balonave, kufizimeve të tjera operative dhe kushteve përkatëse të pritshme në itinerarin që do të ndiqet dhe në vendet operative në fjalë. Këto procedura duhet të përfshihen në manualin e operimeve.

BOP.ADD.010 Njoftimi i mjeteve alternative të përputhshmërisë

Operatori, kur bën deklaratën në përputhje me pikën BOP.ADD.100, njofton Autoritetin e Aviacionit Civil për listën e mjeteve alternative të përputhshmërisë (AltMoC), kur ai synon të përdorë AltMoC për të demonstruar pajtueshmërinë, kur kërkohet në përputhje me pikën BOP.BAS.010. Kjo listë përmban referenca për mjetet e pranueshme të përputhshmërisë (AMC) të cilat ata zëvendësojnë në rast se AMC-ja e lidhur është miratuar nga agjencia dhe pranuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

BOP.ADD.015 Aksesi

a) Me qëllim të përcaktimit të përputhshmërisë me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje, operatori do të lejojë aksesin e çdo personi të autorizuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil në çfarëdo kohë për çdo objekt, balonë, dokument, shënime, të dhëna, procedura ose ndonjë material tjetër që lidhet me veprimtarinë e operatorit, që hyn në objektin e kësaj Rregulloreje, pavarësisht nëse aktiviteti është kontraktuar ose jo.

b) Aksesi në balonë, në rastin e fluturimeve tregtare të pasagjerëve, duhet të përfshijë mundësinë për të hyrë dhe qëndruar në balonë gjatë operimeve të fluturimit, përveç rasteve kur kjo do të rrezikonte fluturimin.

BOP.ADD.020 Gjetjet

Pas marrjes së njoftimit të gjetjeve të ngritura nga Autoriteti i Aviacionit Civil në përputhje me pikat ARO.GEN.350, ARO.GEN.355 dhe ARO.GEN.360 të aneksit II të urdhrit të ministrit nr. 80, datë 30.6.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative për operimet ajrore”, operatori duhet të bëjë të gjitha sa vijon:

a) të identifikojë shkaktarin kryesor të mospërputhjes;

b) të përcaktojë një plan veprimi korrigjues;

c) të demonstrojë zbatimin e planit të veprimit korrigjues, në përputhje me kërkesën e autoritetit kompetent brenda periudhës kohore të përcaktuar nga ai autoritet në përputhje me pikën ARO.GEN.350 të aneksit II të urdhrit të ministrit nr. 80, datë 30.6.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative për operimet ajrore”.

BOP.ADD.025 Raportimi i ngjarjeve

a) Operatori zbaton, si pjesë të sistemit të tij të menaxhimit, një skemë të raportimit të ngjarjeve e cila siguron një raportim të detyrueshëm dhe vullnetar në përputhje me urdhrin e ministrit nr. 89, datë 5.5.2022, “Për miratimin e rregullores për raportimin dhe ndjekjen e ngjarjeve në Aviacionin Civil në Republikën e Shqipërisë”.

b) Pa cenuar shkronjën (a), operatori duhet të raportojë tek Autoriteti i Aviacionit Civil dhe organizata përgjegjëse për projektimin e balonave për ndonjë mosfunksionim të balonave, defekt teknik, tejkalim i kufizimeve teknike ose dukurive që do të theksonin informacionin e pasaktë, jo të plotë ose të paqartë të të dhënave hartuara sipas aneksit I të urdhrit të ministrit nr. 57, datë

13.3.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave zbatuese të vlefshmërisë ajrore dhe të certifikimit mjedisor të mjeteve fluturuese dhe të produkteve që kanë lidhje me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”.

c) Operatori merr masat e nevojshme për të siguruar përputhshmërinë me nenin 9 të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 739, datë 3.12.2021, “Për organizimin dhe funksionimin e Autoritetit të Investigimit për Sigurinë e Operimit në Aviacionin Civil”, nga piloti në komandë, çdo anëtar tjetër i ekuipazhit dhe i gjithë personeli i tij në lidhje me ndonjë incident ose aksident serioz të lidhur me operimin e një balone.

BOP.ADD.030 Sistemi i menaxhimit

a) Operatori krijon, zbaton dhe mirëmban një sistem të menaxhimit që përfshin të gjitha sa vijon:

1. Linja të përcaktuara qartë të përgjegjësisë dhe llogaridhënies gjatë gjithë organizimit të operatorit, duke përfshirë një përgjegjësi të drejtpërdrejtë të sigurisë të menaxherit përgjegjës;

2. Një përshkrim të filozofisë dhe parimeve të përgjithshme të operatorit në lidhje me sigurinë në operim, i cili do të njihet si politika e sigurisë në operim;

3. Identifikimin e rreziqeve të sigurisë në operim së aviacionit që vijnë nga aktivitetet e operatorit, vlerësimin e atyre rreziqeve dhe menaxhimin e rreziqeve të ndërlidhura, duke përfshirë veprimet për të zbutur ato rreziqe aty ku është e nevojshme dhe verifikimin e efektivitetit të këtyre veprimeve;

4. Mirëmbajtjen e personelit të trajnuar dhe kompetent për të kryer detyrat e tyre;

5. Dokumentimin e të gjitha proceseve kryesore të sistemit të menaxhimit, duke përfshirë procesin për ndërgjegjësimin e personelit në përgjegjësitë e tyre dhe procedurën për ndryshimin e dokumentacionit;

6. Një funksion për të monitoruar përputhshmërinë e operatorit me kërkesat e këtij aneksi. Një monitorim i tillë i pajtueshmërisë do të përfshijë një sistem reagimi të gjetjeve për menaxherin përgjegjës të operatorit për të siguruar zbatimin efektiv të veprimeve korrigjuese sipas nevojës;

7. Proceset e nevojshme për të siguruar përputhjen me kërkesat e neneve 4, 5, 6 dhe 13 të urdhrit të ministrit nr. 89, datë 5.5.2022, “Për miratimin e rregullores për raportimin dhe ndjekjen e ngjarjeve në Aviacionin Civil në Republikën e Shqipërisë”.

b) Sistemi i menaxhimit duhet të korrespondojë me madhësinë e operatorit dhe natyrën dhe kompleksitetin e aktiviteteve të tij, duke marrë parasysh rreziqet dhe risqet që lidhen me ato aktivitete.

BOP.ADD.035 Aktivitetet e kontraktuara

Kur kontrakton ndonjë pjesë të aktivitetit të tij që mbulon fushëveprimin e kësaj Rregulloreje, operatori është përgjegjës për të siguruar që organizata e kontraktuar kryen aktivitetin në përputhje me kërkesat themelore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje. Operatori duhet, gjithashtu, të sigurojë që Autoritetit të Aviacionit Civil t’i jepet akses në organizatën e kontraktuar për të përcaktuar nëse operatori është në përputhje me këto kërkesa.

BOP.ADD.040 Kërkesat e personelit

a) Operatori emëron një menaxher përgjegjës i cili ka autoritetin për të siguruar që të gjitha aktivitetet që mbulojnë fushëveprimin e kësaj Rregulloreje mund të financohen dhe të kryhen në përputhje me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje. Menaxheri përgjegjës është përgjegjës për krijimin dhe mirëmbajtjen e një sistemi efektiv të menaxhimit.

b) Operatori duhet:

1. Të identifikojë përgjegjësitë e personelit të tij për të gjitha detyrat dhe aktivitetet që duhet të kryhen;

2. Të ketë personel të mjaftueshëm të kualifikuar për të kryer këto detyra dhe aktivitete; dhe
3. Të mbajë të dhëna të përshtatshme për përvojën, kualifikimin dhe trajnimin e personelit të tij.

c) Operatori emëron një ose më shumë persona përgjegjës për menaxhimin dhe mbikëqyrjen e të gjitha fushave në vijim:

1. Operimet në fluturimit;
2. Operimet në tokë;
3. Vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore, në përputhje me urdhrin e ministrit nr. 79, datë 15.4.2024, “Mbi vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore të avionit dhe produkteve, pjesëve dhe pajisjeve aeronautike dhe mbi miratimin e organizatave dhe personelit të përfshirë në këto detyra”.

BOP.ADD.045 Kërkesat për objektin

Operatori duhet të ketë mjete/objekte të mjaftueshme për të lejuar kryerjen dhe menaxhimin e të gjitha detyrave dhe aktiviteteve të kërkuara për të siguruar përputhjen me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje.

Seksioni 2

Deklarata, vlefshmëria ajrore dhe qiraja e njomë dhe e thatë

BOP.ADD.100 Deklarata

a) Në deklaratën e përmendur në nënparagrafin e dytë të nenit 3(2), operatori duhet të konfirmojë që operatori respekton dhe do të vazhdojë të përmbushë kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje;

b) Operatori duhet të përfshijë në deklaratë të gjitha informacionet e mëposhtme:

1. Emrin e operatorit;
2. Vendin ku operatori ka vendin e tij kryesor të biznesit;
3. Emrin dhe detajet e kontaktit të menaxherit përgjegjës të operatorit;
4. Datën e fillimit të operimit tregtar dhe, sipas rastit, datën në të cilën ndryshimi i një operimi ekzistues tregtar hyn në fuqi;
5. Në lidhje me të gjitha balonat e përdorura për veprimtarinë tregtare, llojin e balonës, regjistrimin, bazën kryesore, llojin e operimit dhe organizatën e menaxhimit të vazhdueshmërisë së vlefshmërisë ajrore.

c) Kur është e zbatueshme, operatori duhet t'i bashkëngjisë deklaratës listën e mjeteve alternative të përputhshmërisë (AltMoC), në përputhje me pikën BOP.ADD.010;

d) Gjatë kryerjes së deklaratës, operatori duhet të përdorë formularin që gjendet në shtojcën e këtij aneksi.

BOP.ADD.105 Ndryshimet në deklarimin dhe ndërprerjen e operimeve tregtare

a) Operatori duhet të njoftojë pa vonesë Autoritetin e Aviacionit Civil për çdo ndryshim në rrethanat që ndikojnë në përputhjen e tij me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje, siç është deklaruar tek autoriteti përkatës dhe të çdo ndryshimi në lidhje me informacionin referuar pikës BOP.ADD.100(b) dhe listën e AltMoC-ve të referuara në pikën BOP.ADD.100 (c), siç janë përfshirë ose bashkëngjitur deklaratës.

b) Operatori duhet të njoftojë pa vonesë Autoritetin e Aviacionit Civil kur nuk është më i angazhuar në operime tregtare me balona.

BOP.ADD.110 Kërkesat e vlefshmërisë ajrore

Balonat duhet të kenë një certifikatë të vlefshmërisë ajrore të lëshuar në përputhje me urdhrin e ministrit nr. 57, datë 13.3.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave zbatuese të vlefshmërisë ajrore dhe të certifikimit mjedisor të mjeteve fluturuese dhe të produkteve që kanë lidhje me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”, ose, në rastin e një balone të regjistruar në një vend tjetër, do të jetë subjekt i një marrëveshje qiraje të njomë ose një marrëveshje qiraje të thatë, në përputhje me pikën BOP.ADD.115.

BOP.ADD.115 Qiraja e njomë dhe qiraja e thatë e një balone të regjistruar në një vend tjetër

a) Operatori duhet të njoftojë Autoritetin e Aviacionit Civil për çdo marrëveshje qiraje të njomë ose marrëveshje të qirasë së thatë, në lidhje me një balonë të regjistruar në një vend tjetër.

b) Kur një balonë e regjistruar në një vend tjetër i nënshtrohet një marrëveshjeje qiraje të njomë, operatori duhet të sigurojë që niveli i sigurisë në operim që rezulton nga zbatimi i standardeve të sigurisë në lidhje me vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore dhe operimet ajrore, të cilat operatori i vendit tjetër të balonës i zbaton, është të paktën ekuivalent me atë që rezulton nga zbatimi i kërkesave të aneksit I të urdhrin të ministrit nr. 79, datë 15.4.2024, “Mbi vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore të avionit dhe produkteve, pjesëve dhe pajisjeve aeronautike dhe mbi miratimin e organizatave dhe personelit të përfshirë në këto detyra”. Një operator i BE-së nuk ka nevojë të demonstrojë ekuivalencën e nivelit të sigurisë.

c) Kur një balonë e regjistruar në një vend tjetër i nënshtrohet një marrëveshjeje të qirasë së thatë, operatori duhet të sigurojë përputhjen me kërkesat thelbësore që lidhen me vazhdueshmërinë e vlefshmërisë ajrore të përcaktuara në anekset II dhe V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e kësaj Rregulloreje. Një operator i BE-së nuk ka nevojë të demonstrojë ekuivalencën e nivelit të sigurisë.

Seksioni 3

Manualet dhe dokumentet

BOP.ADD.200 Manuali i operimeve

a) Operatori duhet të krijojë një manual operimesh.

b) Përmbajtja e manualit të operimit duhet të pasqyrojë kërkesat e përcaktuara në këtë aneks dhe nuk duhet të bjerë ndesh me asnjë informacion të përfshirë në deklaratën e operatorit.

c) Manuali i operimeve mund të krijohet si pjesë e veçantë.

d) I gjithë personeli i operatorit duhet të ketë një lehtësi përdorimi në pjesët e manualit të operimeve që kanë lidhje me detyrat e tyre.

e) Manuali i operimeve duhet të jetë i përditësuar. I gjithë personeli i operatorit do të njoftohet për çdo ndryshim të manualit të operimeve që është i rëndësishëm për kryerjen e detyrave të tyre.

f) Operatori duhet të sigurojë që çdo informacion i përdorur si bazë për përmbajtjen e manualit të operimeve dhe çdo ndryshim i tyre të pasqyrohet në mënyrë korrekte në manualin e operimeve.

g) Operatori duhet të sigurojë që i gjithë personeli të jetë në gjendje të kuptojë gjuhën në të cilën janë shkruar ato pjesë të manualit të operimeve që kanë lidhje me detyrat e tyre. Përmbajtja e manualit të operimeve duhet të paraqitet në një formë që mund të përdoret pa vështirësi.

BOP.ADD.205 Regjistrimi i të dhënave

a) Operatori duhet të krijojë një sistem të mbajtjes së të dhënave që lejon ruajtjen e saktë dhe gjurmueshmërinë e besueshme të aktiviteteve të tij.

b) Format i regjistrimeve duhet të përcaktohet në procedurat ose manualin e operatorit.

Seksioni 4

Ekuipazhi i fluturimit

BOP.ADD.300 Përbërja e ekuipazhit të fluturimit

a) Përbërja e ekuipazhit të fluturimit duhet të jetë, minimalisht, siç specifikohet në AFM ose kufizimet operative të përshkruara për balonat.

b) Ekuipazhi i fluturimit duhet të përfshijë anëtarë shtesë të ekuipazhit të fluturimit kur kërkohet nga lloji i operimit. Numri i ekuipazhit të fluturimit nuk duhet të jetë më i vogël se numri i specifikuar në manualin e operimeve.

c) Të gjithë anëtarët e ekuipazhit të fluturimit duhet të kenë një licencë dhe kategorizime të lëshuara ose pranuar në përputhje me aneksin III të kësaj Rregulloreje dhe të përshtatshme për detyrat që u janë caktuar atyre.

d) Anëtarët e ekuipazhit të fluturimit gjatë fluturimit mund të zëvendësohen në detyrat e tyre, nga një anëtar tjetër i ekuipazhit përshtatshmërisht i kualifikuar.

e) Gjatë angazhimit të shërbimeve të anëtarëve të ekuipazhit të fluturimit të cilët punojnë në baza të pavarura ose me orar të pjesshëm, operatori duhet të verifikojë nëse janë plotësuar të gjitha kërkesat e mëposhtme:

1. Kërkesat e kësaj nënpyese;

2. Aneksi III i kësaj Rregulloreje duke përfshirë kërkesat për përvojën e fundit;

3. Kufizimet kohore dhe kërkesat e pushimit dhe të kufizimit të orëve të punës të fluturimit, në përputhje me legjislacionin kombëtar të Republikës së Shqipërisë, si legjislacioni i vendit ku operatori ka vendin kryesor të biznesit, duke marrë parasysh të gjitha shërbimet e kryera nga anëtarë i ekuipazhit të fluturimit tek operatorët e tjerë.

BOP.ADD.305 Përcaktimi si pilot në komandë

a) Operatori duhet të caktojë një pilot në mesin e ekuipazhit të fluturimit si pilot në komandë.

b) Operatori duhet të caktojë vetëm një pilot për të vepruar si pilot në komandë nëse ai:

1. Është i kualifikuar për të vepruar si pilot në komandë në përputhje me aneksin III të kësaj Rregulloreje;

2. Ka nivelin minimal të përvojës të specifikuar në manualin e operimeve; dhe

3. Ka njohuri të përshtatshme për zonën ku do të fluturojë.

BOP.ADD.310 Ofrimi i trajnimit dhe kontrollit

Të gjitha trajnimet dhe kontrollet e anëtarëve të ekuipazhit të fluturimit të kërkuara sipas pikës BOP.ADD.315 duhet të sigurohen si më poshtë:

a) Në përputhje me programet e trajnimit dhe programet e përcaktuara nga operatori në manualin e operimeve;

b) Nga personat e kualifikuar dhe, për sa i përket trajnimit dhe kontrollit të fluturimit, nga personat e kualifikuar në përputhje me aneksin III të kësaj Rregulloreje.

BOP.ADD.315 Trajnimi dhe kontrolli periodik

a) Çdo anëtar i ekuipazhit të fluturimit duhet të përfundojë çdo 2 vjet trajnime të përsëritura në fluturimit dhe në tokë që lidhen me klasën e balonës në të cilën ai/ajo operon, duke përfshirë trajnimin për vendndodhjen dhe përdorimin e të gjitha pajisjeve emergjente dhe të sigurisë në operim.

b) Çdo anëtar i ekuipazhit të fluturimit duhet të kryejë kontrollet e aftësisë së operatorit për të demonstruar kompetencën e tij në kryerjen e procedurave normale, anormale dhe emergjente, duke mbuluar aspektet përkatëse që lidhen me detyrat e specializuara të përshkruara në manualin e operimeve. Gjatë kryerjes së këtyre kontrolleve, duhet të merren parasysh anëtarët e ekuipazhit të cilët ndërmarrin operime nën VFR gjatë natës.

c) Kontrolli i aftësisë së operatorit duhet të jetë i vlefshëm për 24 muaj kalendarikë, duke llogaritur nga fundi i muajit gjatë së cilës kontrolli është kryer ose, në rast se kontrolli kryhet brenda 3 muajve të fundit të periudhës së vlefshmërisë së kontrollit të mëparshëm, nga dita e fundit e periudhës së vlefshmërisë së atij kontrolli të mëparshëm.

Seksioni 5
Kërkesat e përgjithshme të operimit

BOP.ADD.400 Përgjegjësitë e pilotit në komandë

Piloti në komandë duhet të përmbushë të dyja këto pika që vijojnë:

a) Kërkesat përkatëse të skemës së raportimit të ngjarjes së operatorit të referuar në pikën BOP.ADD.025;

b) Të gjitha kufizimet kohore të fluturimit dhe të punës dhe kërkesat e pushimit të zbatueshme për aktivitetet e tij ose të saj në përputhje me legjislacionin kombëtar të Republikës së Shqipërisë, si legjislacioni i vendit ku operatori ka vendin kryesor të operimit.

BOP.ADD.405 Autoriteti i pilotit në komandë

Pavarësisht nga pika BOP.BAS.035, operatori duhet të marrë të gjitha masat e arsyeshme për të siguruar që të gjithë personat e transportuar në balonë t'u binden të gjitha komandave të ligjshme të dhëna nga piloti në komandë me qëllim të garantimit të sigurisë në operim të balonës, ose mallrave të ngarkuar në të, apo të ndonjë personi ose pronësie në tokë.

BOP.ADD.410 Anëtar i shtesë i ekipazhit të balonës

Kur një balonë mbart më shumë se 19 pasagjerë, duhet të jetë së paku një anëtar shtesë i ekipazhit, përveç ekipazhit të fluturimit siç kërkohet në përputhje me shkronjat (a) dhe (b) të pikës BOP.ADD.300 për të ndihmuar pasagjerët në rast emergjence. Ky anëtar shtesë i ekipazhit duhet të ketë përvojë dhe trajnim të përshtatshëm.

BOP.ADD.415 Përshtatshmëri fizike në lidhje me zhytjen në thellësi në ujë dhe dhurimin e gjakut

Anëtarët e ekipazhit nuk do të kryejnë asnjë detyrë në balonë kur gjendja e tyre fizike mund të jetë dëmtuar pas zhytjes në thellësi të ujit ose pas dhurimit të gjakut.

BOP.ADD.420 Gjuha e përbashkët

Operatori duhet të sigurojë që të gjithë anëtarët e ekipazhit mund të komunikojnë me njëri-tjetrin në një gjuhë të përbashkët.

BOP.ADD.425 Substancat psikoaktive

Operatori duhet të marrë të gjitha masat e arsyeshme për të siguruar që asnjë person nuk do të hyjë ose nuk është në një balonë kur është nën ndikimin e substancave psikoaktive në masën që siguria në operim të balonës, e çdo personi ose pronësie të transportuar aty ose të ndonjë personi apo pronësie në terren mund të rrezikohet nga prania e atij personi.

BOP.ADD.430 Rrezikimi

Operatori duhet të marrë të gjitha masat e arsyeshme për të siguruar që asnjë person, me dashje, pa dashje ose me pakujdesi, të veprojë ose të mos veprojë me një nga pasojat e mëposhtme:

- a) të rrezikojë një balonë ose person në të ose në tokë;
- b) të shkaktojë ose lejojë një balonë të rrezikojë çdo person ose pronësi.

BOP.ADD.435 Dokumentet, manualët dhe informacioni që do të mbahen

a) Të gjitha dokumentet, manualët dhe informacionet e mëposhtme mbahen në çdo fluturim si origjinale ose kopje:

- 1. Deklarata e bërë nga operatori;
- 2. Informacioni në lidhje me shërbimet e kërkim-shpëtimit për zonën e fluturimit të synuar;
- 3. Plani operacional i fluturimit.

b) Të gjitha dokumentet, manualët dhe informatat vijuese duhet të mbahen në një vend të sigurt, jo në balonë gjatë fluturimit, si origjinale:

1. Dokumentet, manualët dhe informacionet e përmendura në shkronjën (a), kur kopjet e tyre mbahen në bordin e balonës gjatë një fluturimi;

2. Pjesët aktuale të manualit të operimeve ose procedurat standarde të operimit (SOP) që kanë të bëjnë me detyrat e anëtarëve të ekipazhit, të cilat duhet të jenë lehtësisht të arritshme për ta;

- 3. Listat e pasagjerëve, kur transportohen pasagjerët;

4. Dokumentacioni lidhur me masën e llogaritur të përmendur në shkronjën (c) të pikës BOP.ADD.600.

c) Kur kërkohet nga Autoriteti i Aviacionit Civil, piloti në komandë ose operatori duhet t'i vërë në dispozicion atij dokumentet origjinale, manualët dhe informacionin brenda afatit kohor të përcaktuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil, që nuk duhet të jetë më pak se 24 orë.

BOP.ADD.440 Mallrat e rrezikshme

Operatori duhet:

a) Të vendosë procedurat për të siguruar që të gjitha masat e arsyeshme janë marrë për të parandaluar që mallrat e rrezikshme të transportohen pa dashje në bordin e balonës; dhe

b) T'u sigurojë anëtarëve të ekuipazhit informacionin e nevojshëm që u mundëson atyre që të kryejnë në mënyrë adekuate detyrat e tyre, në lidhje me mallrat e rrezikshme të transportuara ose që synojnë të mbahen në bordin e balonave.

Seksioni 6

Procedurat e operimit

BOP.ADD.500 Llogaritjet e karburantit ose balastit

Operatori duhet të sigurojë që llogaritjet në lidhje me karburantin rezervë ose kundërpeshat janë të dokumentuara në një plan fluturimi operacional.

BOP.ADD.505 Transporti i kategorive të veçanta të pasagjerëve

Operatori duhet të përcaktojë procedurat për transportimin e personave që kërkojnë kushte, ndihmë ose pajisje të posaçme kur mbahen në një balonë nën kushte të cilat garantojnë sigurinë e balonës dhe të çdo personi ose pronësie të transportuar në të.

BOP.ADD.510 Operimet e specializuara të balonave tregtare – Procedurat standarde të operimit

Pavarësisht nga pika BOP.BAS.190:

a) Para fillimit të një operimi të specializuar të balonave tregtare, operatori duhet të kryejë një vlerësim të riskut, duke vlerësuar kompleksitetin e operimit të synuar, në mënyrë që të përcaktojë rreziqet dhe risqet që lidhen me operimin dhe të vendosë masat mitiguese kur është e nevojshme.

b) Bazuar në vlerësimin e riskut, operatori duhet, përpara fillimit të operacionit të specializuar të balonave tregtare, të vendosë procedurat standarde të operimit (SPO) të përshtatshme për operimin e synuar dhe balonën e përdorur. SPO-të ose do të jenë pjesë e manualit të operimeve, ose do të shtjellohen në një dokument të veçantë. Operatori do të rishikojë dhe do të përditësojë rregullisht SPO-të kur është e nevojshme, për të marrë në konsideratë në mënyrë adekuate vlerësimin e riskut.

c) Operatori duhet të sigurojë që operimet e specializuara të balonave komerciale të kryhen në përputhje me SPO-të.

Seksioni 7

Performanca dhe kufizimet e operimit

BOP.ADD.600 Sistemi për përcaktimin e masës

a) Operatori duhet të krijojë një sistem që specifikon se si të gjitha pikat e mëposhtme janë përcaktuar saktë për secilin fluturim, në mënyrë që piloti në komandë të mund të verifikojë se kufizimet e AFM-së janë në përputhje me:

1. Peshën/masën e balonës së zbrazët;
2. Masën e ngarkesës së trafikut;
3. Masën e ngarkesës së karburantit ose peshat e balastit;
4. Masën e ngritjes;
5. Ngarkimin e balonës, të kryer nën mbikëqyrjen e pilotit në komandë ose personelit të kualifikuar;

6. Përgatitjen dhe disponimin e të gjithë dokumentacionit.
- b) Llogaritja e masës e bazuar në llogaritjet elektronike duhet të jetë e riprodhueshme nga piloti në komandë.
- c) Dokumentacioni i masës, duke specifikuar pikat e renditura në shkronjën (a), duhet të përgatitet para çdo fluturimi dhe të dokumentohet në një plan fluturimi operacional.

SHTOJCË

DEKLARATA				
Në përputhje me urdhrin e ministrit nr.____, datë _____.2024, për miratimin e rregullores “Për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”				
Operatori Emri: Vendi ku operatori ka vendin kryesor të biznesit: Emri dhe detajet e kontaktit të menaxherit përgjegjës:				
Operimi me balonë				
Data e fillimit të operimit tregtar dhe, sipas rastit, data e ndryshimit në operimin ekzistues tregtar				
Informacioni mbi balonat e përdorura, operimin/et tregtar dhe menaxhimin e vazhdueshmërisë së vlefshmërisë ajrore: (¹)				
Lloji i balonave	Regjistrimi i balonave	Baza kryesore	Lloji/et i operimit (²)	Organizata e menaxhimit të vazhdueshmërisë së vlefshmërisë ajrore (³)
Aty ku është e zbatueshme, lista e AltMoC-ve me referenca në AMC-në e lidhur (shtojca e kësaj deklarate):				
Deklarata				
☐ Operatori është në përputhje dhe do të vazhdojë të jetë në përputhje me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e urdhrin të ministrit nr.____, datë _____.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”. Në veçanti, operatori kryen operimet e tij tregtare në përputhje me kërkesat e mëposhtme të nënpjesës ADD të aneksit II të urdhrin të ministrit nr.____, datë _____.2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”.				
☐ Dokumentacioni i sistemit të menaxhimit, duke përfshirë manualin e operimeve, përputhet me kërkesat e nënpjesës ADD dhe të gjitha fluturimet do të kryhen në përputhje me dispozitat e manualit të operimeve, siç kërkohet nga pika BOP.ADD.005(b) e nënpjesës ADD.				

☐ Të gjitha balonat e operuara ose kanë një certifikatë të vlefshmërisë ajrore të lëshuar në përputhje me urdhrin e ministrit nr. 57, datë 13.3.2024, “Për përcaktimin e rregullave zbatuese të vlefshmërisë ajrore dhe të certifikimit mjedisor të mjeteve fluturuese dhe të produkteve që kanë lidhje me to, pjesëve dhe pajisjeve, si dhe certifikimin e organizatave të projektimit dhe prodhimit”, ose plotësojnë kërkesat specifike të vlefshmërisë ajrore të zbatueshme për balonat që janë të regjistruar në një vend të tretë dhe janë subjekt i një marrëveshjeje qiraje të njomë ose i një marrëveshjeje qiraje të thatë, siç kërkohej nga pikat BOP.ADD.110 dhe BOP.ADD.115(b) dhe (c) të nënpjesës ADD.
☐ Të gjithë anëtarët e ekuipazhit të fluturimit kanë një licencë dhe vlerësime të lëshuara ose të pranuar në përputhje me aneksin III të urdhrin të ministrit nr. __, datë __. __. 2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”, siç kërkohej nga pika BOP.ADD.300(c) e nënpjesës ADD.
☐ Operatori njofton Autoritetin e Aviacionit Civil për çdo ndryshim në rrethana që ndikojnë në pajtueshmërinë e tij me kërkesat thelbësore të përcaktuara në aneksin V të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe me kërkesat e urdhrin të ministrit nr. __, datë __. __. 2024, “Për miratimin e rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimin e balonave, si dhe për licencimin e ekuipazhit të fluturimit për balonat”, siç janë deklaruar tek Autoriteti i Aviacionit Civil nëpërmjet kësaj deklarate dhe çdo ndryshimi në informacionin dhe listat e AltMoC-ve të përfshira dhe të aneksuara në këtë deklaratë, siç kërkohej nga pika BOP.ADD.105(a) e nënpjesës ADD.
☐ Operatori konfirmon që të gjitha informacionet e përfshira në këtë deklaratë, duke përfshirë anekset e saj, janë të plota dhe të sakta.
Data, emri dhe nënshkrimi i menaxherit përgjegjës
(¹) Plotësoni tabelën. Nëse nuk ka hapësirë të mjaftueshme për të renditur informacionin, ai do të renditet në një shtojcë të veçantë. Shtojca do të përmbajë datën dhe do të nënshkruhet.
(²) “Lloji/et i operimit” i/u referohet llojit/eve të operimeve tregtare të kryera me balonën.
(³) Informacioni rreth organizatës përgjegjëse për menaxhimin e vazhdueshmërisë së vlefshmërisë ajrore duhet të përfshijë emrin e organizatës, adresën dhe referencën e miratimit.

ANEKSI III

KËRKESAT PËR LICENCIMIN E EKIPIZHIT TË FLUTURIMIT ME BALONA [PART-BFCL]

NËNPJESA GEN

KËRKESAT E PËRGJITHSHME

BFCL.001 Fushëveprimi

Ky aneks përcakton kërkesat për lëshimin e licencës së pilotit të balonave (“BPL”) dhe privilegjet, klasifikimet dhe certifikatat përkatëse, si dhe kushtet për vlefshmërinë dhe përdorimin e tyre.

BFCL.005 Autoriteti kompetent

Kur Republika e Shqipërisë është vendi në të cilin një person aplikon për lëshimin e një BPL-je ose privilegjeve, klasifikimeve ose certifikatave të lidhura me to, për qëllimin e këtij aneksi, autoritet kompetent do të jetë Autoriteti i Aviacionit Civil.

BFCL.010 Klasat dhe grupet e balonave

Për qëllime të këtij aneksi, balonat do të kategorizohen në klasat dhe grupet e mëposhtme:

a) Klasa e “balonave me ajër të nxehtë”:

1. Grupi A: kapaciteti i zarfit deri në 3 400 m³ (120 069 ft³);
2. Grupi B: kapaciteti i zarfit midis 3 401 m³ (120 070 ft³) dhe 6 000 m³ (211 888 ft³);
3. Grupi C: kapaciteti i zarfit midis 6 001 m³ (211 889 ft³) dhe 10 500 m³ (370 804 ft³);
4. Grupi D: kapaciteti i zarfit më shumë se 10 500 m³ (370 804 ft³);

b) Klasa “balonë me gaz”;

c) Klasa “balonë e përzier”;

d) Klasa “balonë me ajër të nxehtë”.

BFCL.015 Aplikimi për lëshimin, rivlerësimin dhe rinovimin e një BPL-je, si dhe privilegjeve, vlerësimeve dhe certifikatave të lidhura

a) Një aplikim do t’i dorëzohet Autoritetit të Aviacionit Civil në formën dhe mënyrën e përcaktuar nga ai për sa vijon:

1. Lëshimin e një BPL-je dhe vlerësimet përkatëse;

2. Zgjerimin e privilegjeve të një BPL-je;

3. Lëshimin e një certifikate instruktori fluturimi (për balonat) (FI(B));

4. Lëshimin, rivlerësimin dhe rinovimin e një certifikate të ekzaminuesit të fluturimit (për balonat) (FE(B)); dhe

5. Çdo ndryshim në BPL dhe privilegjet përkatëse, certifikatat e vlerësimit.

b) Një aplikim i specifikuar në shkronjën (a) duhet të shoqërohet me dëshmi që aplikanti përmbush kërkesat përkatëse të përcaktuara në këtë aneks dhe në aneksin IV (pjesa MED) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

c) Çdo kufizim ose zgjerim i privilegjeve të dhëna nga një licencë, klasifikim ose certifikatë miratohet në licencë ose certifikatë nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

d) Një person nuk duhet të mbajë në asnjë moment më shumë se një BPL të lëshuar në përputhje me këtë aneks.

e) Një mbajtës i licencës duhet t’i paraqesë aplikimet siç specifikohet në shkronjën (a) tek Autoriteti i Aviacionit Civil, i cili ka lëshuar ndonjë nga licencat e tij/të saj, në përputhje me këtë aneks (pjesa BFCL) ose aneksin I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, ose aneksit III (pjesa SFCL) të rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimet e planerave, në përputhje me rregulloren bazë mbi rregullat e përbashkëta në fushën e aviacionit civil dhe krijimin e një agjencie evropiane të sigurisë së aviacionit”, kur të jetë e zbatueshme me përafrimin e rregullores së BE-së nr. 2018/1976, sipas rastit.

f) Kur është e zbatueshme, një mbajtës i BPL-së mund të aplikojë për një ndryshim të autoritetit kompetent tek autoriteti kompetent i caktuar nga një shtet anëtar i BE-së, por në këtë rast autoriteti i ri kompetent do të jetë i njëjtë për të gjitha licencat e mbajtura.

g) Aplikantët aplikojnë për lëshimin e një BPL-je dhe vlerësimet, privilegjet ose certifikatat përkatëse jo më vonë se 6 muaj, pasi të kenë përfunduar me sukses testin e aftësive ose vlerësimin e kompetencës.

BFCL.030 Testi praktik i aftësive

Me përjashtim të testit të aftësive për vlerësimin e operimeve tregtare siç specifikohet në pikën BFCL.215, një aplikant për një test aftësie duhet të rekomandohet për testin nga ATO ose DTO që është përgjegjëse për trajnimin e ndërmarrë nga aplikantët, pasi trajnimi të ketë përfunduar. Të dhënat e trajnimit i vihen në dispozicion ekzaminuesit nga ATO ose DTO.

BFCL.035 Kreditimi i kohës së fluturimit

Aplikantët për një BPL ose një privilegj, vlerësim ose certifikatë të lidhur kreditohen plotësisht me të gjitha udhëzimet solo, dyshe ose kohën e fluturimit PIC në balona në lidhje me kërkesën e një kohe totale fluturimi për licencën, privilegjin, vlerësimin ose certifikatën.

BFCL.045 Detyrimi për të mbajtur dhe paraqitur dokumente

a) Kur ushtrojnë privilegjet e licencës BPL, mbajtësit e BPL-së duhet të mbajnë të gjitha sa vijon:

1. Një BPL të vlefshme;
2. Një certifikatë të vlefshme mjekësore;
3. Një dokument identifikimi personal që përmban fotografinë e tij;
4. Të dhëna të mjaftueshme të regjistrit/ditarit për të demonstruar përputhjen me kërkesat e këtij aneksi.

b) Studentët pilotë duhet të mbajnë në të gjitha fluturimet solo:

1. Dokumentet e specifikuara në paragrafët (a) (2) dhe (a) (3); dhe
2. Dëshmi të autorizimit të kërkuar nga pika BFCL.125(a).

c) Mbajtësit e BPL-së ose pilotët studentë do të paraqesin pa vonesë të panevojshme dokumentet e specifikuara në shkronjën (a) ose (b) për inspektim me kërkesë të një përfaqësuesi të autorizuar të Autoritetit të Aviacionit Civil.

BFCL.050 Regjistrimi i kohës së fluturimit

Mbajtësit e BPL-së dhe pilotët studentë duhet të mbajnë një regjistër të besueshëm të detajeve të të gjitha fluturimeve të kryera në formën dhe mënyrën e përcaktuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

BFCL.065 Reduktimi i privilegjeve të mbajtësve të BPL-së të moshës 70 vjeç e lart në fluturimin tregtar me balonë të pasagjerëve

Mbajtësit e BPL-së që kanë mbushur moshën 70 vjeç nuk do të veprojnë si pilotë të një balone të angazhuar në operimet tregtare të balonave me pasagjerë.

BFCL.070 Kufizimi, pezullimi ose revokimi i licencave, privilegjeve, klasifikimeve dhe certifikatave

a) Një BPL, si dhe privilegjet, klasifikimet dhe certifikatat përkatëse të lëshuara në përputhje me këtë aneks mund të kufizohen, pezullohen ose revokohen nga Autoriteti i Aviacionit Civil, në përputhje me kushtet dhe procedurat e përcaktuara në aneksin VI (pjesa ARA) të urdhrin të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, nëse një mbajtës BPL nuk përputhet me kërkesat thelbësore të përcaktuara në Aneksin IV të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, ose me kërkesat e këtij aneksi, si dhe të aneksit II (pjesë BOP) të kësaj Rregulloreje ose të aneksit IV (pjesa MED) të urdhrin të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”.

b) Mbajtësit e BPL-së duhet t’ia kthejnë menjëherë licencën ose certifikatën Autoritetit të Aviacionit Civil, nëse licenca, privilegji, klasifikimi ose certifikata e tyre është kufizuar, pezulluar ose revokuar.

NËNPJESA BPL LICENCA E PILOTTIT TË BALONËS (BPL)

BFCL.115 BPL – Privilegjet dhe kushtet

a) Privilegjet e një mbajtësi BPL janë të veprojë si PIC në balona:
1. Pa shpërblim në operimet jotregtare;
2. Në operimet tregtare nëse ai zotëron një vlerësim të operimit tregtar në përputhje me pikën BFCL.215 të nënpjesës ADD të këtij aneksi.

b) Me përjashtim të paragrafit (a) (1), një mbajtës BPL që ka privilegje instruktori ose ekzaminuesi mund të marrë shpërblim për:

1. Ofrimin e instruksioneve të fluturimit për BPL-në;
2. Kryerjen e testeve të aftësive dhe kontrolleve të aftësisë për BPL-në;
3. Trajnimin, testimin dhe kontrollin për privilegjet, vlerësimet dhe certifikatat e bashkangjitura me një BPL-je.

c) Mbajtësit e BPL-së do të ushtrojnë privilegjet e BPL-së vetëm nëse janë në përputhje me kërkesat e zbatueshme të kohëzgjatjes dhe vetëm nëse certifikata e tyre mjekësore, e përshtatshme për privilegjet e ushtruara, është e vlefshme.

BFCL.120 BPL – Mosha minimale

Aplikantët për një BPL duhet të jenë të paktën 16 vjeç.

BFCL.125 BPL – Studenti pilot

a) Studentët pilot nuk duhet të fluturojnë solo, përveç kur autorizohen për ta bërë këtë dhe mbikëqyren nga një instruktor fluturimi për balona (FI(B)).

b) Studentët pilot duhet të jenë të paktën 14 vjeç për t'u lejuar në fluturime solo.

BFCL.130 BPL – Kërkesat për kursin e trajnimit dhe përvojën

Aplikantët për një BPL duhet të përfundojnë një kurs trajnimi në një ATO ose një DTO. Kursi do të përshtatet me privilegjet e kërkuara dhe do të përfshijë:

a) njohuritë teorike, siç specifikohet në pikën BFCL.135(a);
b) të paktën 16 orë instruksion fluturimi në balona me ajër të nxehtë që përfaqësojnë grupin A të asaj klase, ose balona me gaz, duke përfshirë të paktën:

1. 12 orë instruksion fluturimi dyshe;
2. 10 fryrje dhe 20 ngritje dhe ulje; dhe
3. Një fluturim i vetëm/solo të mbikëqyrtur me një kohë fluturimi prej të paktën 30 minutash.

BFCL.135 BPL – Provimi i njohurive teorike

a) Njohuritë teorike

Aplikantët për një BPL duhet të demonstrojnë një nivel njohurish teorike që është i përshtatshëm për privilegjet e kërkuara përmes provimeve në sa vijon:

1. Lëndë të përbashkëta:

i. ligji i ajrit;
ii. performanca njerëzore;
iii. meteorologjia;
iv. komunikimet; dhe

2. Tema specifike në lidhje me balonat:

i. parimet e fluturimit;
ii. procedurat operative;
iii. performanca dhe planifikimi i fluturimit;
iv. njohuri të përgjithshme të avionit në lidhje me balonat; dhe
v. lundrimi.

b) Përgjegjësitë e aplikantit:

1. Aplikanti do të marrë të gjithë grupin e provimeve të njohurive teorike për BPL-në nën përgjegjësinë e Autoritetit të Aviacionit Civil.

2. Aplikanti do të marrë provimin e njohurive teorike vetëm nëse rekomandohet nga ATO ose DTO që është përgjegjëse për trajnimin e tij dhe pasi ai të ketë përfunduar elementet e duhura të kursit të trajnimit të udhëzimit të njohurive teorike në një standard të kënaqshëm.

3. Rekomandimi nga ATO ose DTO do të jetë i vlefshëm për 12 muaj. Nëse aplikanti ka dështuar të marrë të paktën provimin e njohurive teorike brenda kësaj periudhe vlefshmërie,

nevoja për trajnim të mëtejshëm do të përcaktohet nga ATO ose DTO, bazuar në nevojat e aplikantit.

c) Standardet kaluese:

1. Një kalim me sukses i provimit të njohurive teorike do t'i jepet aplikantit nëse ai ka arritur të paktën 75% të pikëve të caktuara për atë provim. Nuk do të aplikohet penalitet.

2. Nëse nuk specifikohet ndryshe në këtë aneks, një aplikant konsiderohet se ka përfunduar me sukses provimin e njohurive teorike të kërkuara për BPL-në, nëse ai ose ajo ka kaluar të gjitha provimet e kërkuara të njohurive teorike brenda një periudhe prej 18 muajsh të llogaritur nga fundi i muajit kalendarik, kur aplikanti u përpoq për herë të parë të merrte provimin.

3. Nëse një aplikant ka dështuar të kalojë një nga provimet e njohurive teorike brenda katër përpjekjeve ose ka dështuar të kalojë të gjitha provimet brenda periudhës së përmendur në pikën 2, ai duhet të rimarrë të gjitha provimet e njohurive teorike.

4. Përpara rimarrjes së provimeve të njohurive teorike, aplikanti do të kryejë trajnime të mëtejshme në një ATO ose një DTO. ATO-ja ose DTO-ja do të përcaktojnë shtrirjen dhe qëllimin e trajnimit, bazuar në nevojat e aplikantit.

d) Periudha e vlefshme

Provimi i njohurive teorike do të jetë i vlefshëm për një periudhë prej 24 muajsh të llogaritur nga dita kur aplikanti ka përfunduar me sukses provimin e njohurive teorike, në përputhje me paragrafin (c) (2).

BFCL.140 BPL – Kreditimi i njohurive teorike

Aplikantët për lëshimin e një BPL do të kreditohen për kërkesat e njohurive teorike për lëndët e zakonshme, siç specifikohet në pikën BFCL.135(a)(1) nëse ata:

a) mbajnë një licencë në përputhje me aneksin I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, ose aneksin III (pjesa SFCL) të rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimet e planerave, në përputhje me rregulloren bazë mbi rregullat e përbashkëta në fushën e aviacionit civil dhe krijimin e një agjencie evropiane të sigurisë së aviacionit, kur të jetë e zbatueshme me përafrimin e rregullores së BE-së nr. 2018/1976; ose

b) kanë kaluar provimet e njohurive teorike për një licencë siç përcaktohet në shkronjën (a), për sa kohë që kjo bëhet brenda periudhës së vlefshmërisë të përcaktuar në pikën BFCL.135(d).

BFCL.145 BPL – Testi praktik i aftësive

a) Aplikantët për një BPL duhet të demonstrojnë përmes përfundimit të një testi aftësie aftësinë për të kryer, si PIC në një balonë, procedurat dhe manovrat përkatëse me kompetencë të përshtatshme për privilegjet e kërkuara.

b) Aplikantët duhet të kryejnë testin e aftësive në të njëjtën klasë të balonave në të cilën është përfunduar kursi i trajnimit në përputhje me pikën BFCL.130 dhe, në rastin e balonave me ajër të nxehtë, në një balonë që përfaqëson grupin A të asaj klase.

c) Për të marrë një test aftësie për lëshimin e një BPL-je, aplikanti së pari duhet të kalojë provimin e kërkuar të njohurive teorike.

d) Standardet kaluese:

1. Testi i aftësisë do të ndahet në seksione të ndryshme, që përfaqësojnë të gjitha fazat e ndryshme të një fluturimi me balonë.

2. Dështimi në ndonjë artikull të një seksioni do të bëjë që aplikanti të dështojë të gjithë seksionin. Nëse aplikanti dështon vetëm në një seksion, ai ose ajo do të përsërisë vetëm atë pjesë. Dështimi në më shumë se një seksion do të kërkojë që aplikanti të ribëjë të gjithë testin.

3. Nëse aplikanti duhet të bëjë përsëri testin, në përputhje me pikën 2 dhe dështon në ndonjë seksion, duke përfshirë ato seksione që kanë kaluar në një përpjekje të mëparshme, aplikanti duhet të rimarrë të gjithë testin.

e) Nëse aplikanti nuk arrin të kalojë në të gjitha seksionet e testit brenda dy përpjekjeve, ai do të marrë trajnim të mëtejshëm praktik.

BFCL.150 BPL – Shtrirja e privilegjeve në një klasë ose grup tjetër të balonave

a) Privilegjet e BPL-së kufizohen në klasën e balonave në të cilën është kryer testi i aftësisë siç specifikohet në pikën BFCL.145, dhe, në rastin e balonave me ajër të nxehtë, në grupin A të asaj klase.

b) Në rastin e balonave me ajër të nxehtë, privilegjet e BPL-së shtrihen në një grup tjetër brenda klasës së balonave me ajër të nxehtë pas aplikimit nëse një pilot ka plotësuar të paktën:

1. Dy fluturime udhëzuese me një FI(B) në një balonë të grupit përkatës;
2. Sasia e mëposhtme e orëve të kohës së fluturimit si PIC në balona:
 - i. të paktën 100 orë, nëse kërkohen privilegje për balonat e grupit B;
 - ii. të paktën 200 orë, nëse kërkohen privilegje për balonat e grupit C;
 - iii. të paktën 300 orë, nëse kërkohen privilegje për balonat e grupit D.

c) Me përjashtim të klasës së balonave të përziera, privilegjet e BPL shtrihen në një klasë tjetër të balonave, ose, nëse kërkohen privilegje për klasën e balonave me ajër të nxehtë, në grupin A të klasës së balonave me ajër të nxehtë, me aplikim nëse një pilot ka përfunduar në klasën dhe grupin përkatës të balonave:

1. Një kurs trajnimi në një ATO ose një DTO, duke përfshirë të paktën:
 - i. pesë fluturime dyfshe udhëzuese; ose
 - ii. në rastin e një zgjatjeje nga balonat me ajër të nxehtë në ato me ajër të nxehtë, pesë orë kohë dyshe instruksioni; dhe
2. një test aftësie gjatë të cilit piloti i ka demonstruar FE(B) një nivel adekuat të njohurive teorike për klasën tjetër në lëndët e mëposhtme:
 - i. parimet e fluturimit;
 - ii. procedurat operative;
 - iii. performanca dhe planifikimi i fluturimit;
 - iv. njohuri të përgjithshme të avionit në lidhje me klasën e balonave për të cilën kërkohet zgjerimi i privilegjeve.

d) Përfundimi i trajnimit siç specifikohet në paragrafët (b) (1) dhe (c) (1) regjistrohet në ditarin/regjistrin e pilotit dhe nënshkruhet nga:

1. Në rastin e paragrafit (b)(1), instruktori që është përgjegjës për fluturimet instruksionale; dhe
2. Në rastin e paragrafit (c)(1), drejtuesi i trajnimit të ATO-s ose të DTO-së që është përgjegjës për trajnimin.

e) Një mbajtës BPL ushtron privilegjet e tij në klasën e balonave të përziera vetëm nëse ai ka privilegje si për klasën e balonave me ajër të nxehtë ashtu edhe për klasën e balonave me gaz.

BFCL.160 BPL – Kërkesat e kohëve të fundit

a) Një mbajtës BPL ushtron privilegjet e licencës së tij vetëm nëse ai ka përfunduar në klasën përkatëse të balonave:

1. Ose:
 - i. brenda 24 muajve të fundit përpara fluturimit të planifikuar, të paktën gjashtë orë kohë fluturimi si PIC, duke përfshirë 10 ngritje dhe ulje, si PIC ose fluturime dyshe ose solo nën mbikëqyrjen e një FI(B)-je; dhe
 - ii. brenda 48 muajve të fundit përpara fluturimit të planifikuar, të paktën një fluturim stërvitor me një FI(B); ose
2. Brenda 24 muajve të fundit përpara fluturimit të planifikuar, një kontroll aftësie në përputhje me shkronjën (c).

b) Përveç kërkesave në shkronjën (a), në rastin e një piloti i cili është i kualifikuar për të fluturuar më shumë se një klasë balonash, për të ushtruar privilegjet e tij në klasën tjetër të balonave ose në klasat e tjera të balonave, ai duhet të ketë kryer të paktën tri orë kohë fluturimi, si PIC ose fluturim dyshe ose solo nën mbikëqyrjen e një FI(B)-je, në çdo klasë shtesë të balonave brenda 24 muajve të fundit.

c) Një mbajtës BPL, i cili nuk përmbush kërkesat në paragrafin (a) (1) dhe, nëse është e aplikueshme, (b), përpara se të rifillojë ushtrimin e privilegjeve të tij, duhet të kalojë një kontroll aftësie me një FE(B) në një balonë që përfaqëson klasën përkatëse.

d) Pas pajtueshmërisë me shkronjat (a), (b) ose (c), sipas rastit, një mbajtës BPL me privilegje për të fluturuar me balona me ajër të nxehtë do të ushtrojë privilegjet e tij vetëm në balona me ajër të nxehtë që përfaqësojnë:

i. të njëjtin grup balonash me ajër të nxehtë në të cilin është përfunduar fluturimi stërvitor siç specifikohet në paragrafin (a) (1) (ii) ose kontrolli i aftësisë siç specifikohet në shkronjën (c), sipas rastit, ose një grup me një madhësi më të vogël të zarfit; ose

ii. grupin A të balonave me ajër të nxehtë në rastet kur një pilot, në përputhje me paragrafin (b), ka përfunduar fluturimin stërvitor siç specifikohet në paragrafin (a)(2) në një klasë balonash të ndryshme nga balonat me ajër të nxehtë.

e) Përfundimi i fluturimeve dyshe, fluturimet nën mbikëqyrje dhe fluturimi stërvitor, siç specifikohet në paragrafin (a) (1) dhe (b), si dhe kontrolli i aftësisë, siç specifikohet në shkronjën (c) regjistrohen në ditarin/regjistrin e pilotit dhe nënshkruhen nga, në rastin e paragrafëve (a)(1) dhe (b), FI(B) përgjegjës dhe, në rastin e shkronjes (c), FE(B) përgjegjës.

f) Një mbajtës BPL, i cili gjithashtu ka privilegjet për operimet tregtare siç specifikohet në pikën BFCL.215 të nënpjesës ADD të këtij aneksi, konsiderohet se është në përputhje me kërkesat e:

1. Shkronjës (a) dhe, nëse është e zbatueshme, (b), në rast se ai ka kryer një kontroll aftësie në përputhje me pikën BFCL.215(d)(2)(i) në klasën ose klasat përkatëse të balonave brenda 24 muajve të fundit; ose

2. Paragrafit (a)(1)(ii), në rast se ai ka përfunduar fluturimin stërvitor, siç specifikohet në pikën BFCL.215(d)(2)(ii) në klasën përkatëse të balonave.

Në rastin e klasës së balonave me ajër të nxehtë, kufizimet e specifikuara në shkronjën (d), në lidhje me privilegjet për të përdorur klasa të ndryshme të balonave, zbatohen, në varësi të klasës së balonave të përdorura për përputhjen me paragrafët (f) (1) ose (f)(2).

NËNPJESA ADD VLERËSIMET SHITESË

BFCL.200 Vlerësimi i fluturimit me balonë të lidhur me ajër të nxehtë

a) Një mbajtës BPL do të ndërmarrë fluturime me balonë të lidhur me ajër të nxehtë vetëm nëse ai ka një klasifikim të fluturimit me balonë të lidhur me ajër të nxehtë në përputhje me këtë pikë.

b) Për të aplikuar për vlerësimin e fluturimit me balonë të lidhur me ajër të nxehtë, aplikanti duhet:

1. Të ketë privilegje për klasën e balonave me ajër të nxehtë;

2. Së pari të kryejë të paktën dy fluturime udhëzuese për balonë të lidhur me ajër të nxehtë.

c) Përfundimi i trajnimit me balonë të lidhur me ajër të nxehtë duhet të shënohet në ditar dhe të nënshkruhet nga FI(B) i cili është përgjegjës për trajnimin.

d) Një pilot që ka një klasifikim të fluturimit me balonë të lidhur me ajër të nxehtë ushtron privilegjet e tij vetëm nëse ai ka kryer të paktën një fluturim me balonë të lidhur me ajër të nxehtë gjatë 48 muajve para fluturimit të planifikuar, ose nëse ai ka pa kryer një fluturim të tillë, piloti ushtron privilegjet e tij nëse ka kryer një fluturim me balonë të lidhur me ajër të nxehtë duke fluturuar dyshe ose solo nën mbikëqyrjen e një FI(B)-je. Përfundimi i një fluturimi të tillë dyshe ose solo nën mbikëqyrje regjistrohet në ditarin/regjistrin e pilotëve dhe nënshkruhet nga FI(B).

BFCL.210 Vlerësimi gjatë natës

a) Një mbajtës BPL ushtron privilegjet e licencës së tij në kushte VFR gjatë natës vetëm nëse ai ka një vlerësim nate në përputhje me këtë pikë.

b) Një aplikant për vlerësimin gjatë natës duhet të ketë kryer të paktën dy fluturime udhëzuese gjatë natës me të paktën një orë secili.

c) Përfundimi i trajnimit të vlerësimit gjatë natës duhet të shënohet në ditar/regjistrë dhe të nënshkruhet nga FI(B) i cili është përgjegjës për trajnimin.

BFCL.215 Vlerësimi i operimit tregtar

a) Një mbajtës BPL ushtron privilegjet e licencës së tij gjatë operimeve tregtare me balona vetëm nëse ai mban një vlerësim të operimit tregtar në përputhje me këtë pikë.

b) Një aplikant për një vlerësim të operimit tregtar duhet:

1. Të ketë mbushur moshën 18 vjeç;
2. Të ketë përfunduar 50 orë kohë fluturimi dhe 50 ngritje dhe ulje si PIC në balona;
3. Të ketë privilegjet për klasën e balonave në të cilën do të ushtrohen privilegjet e klasifikimit të operimeve tregtare; dhe

4. Të ketë kaluar një test aftësie në klasën përkatëse të balonave gjatë së cilës ai duhet t'i demonstrojë një FE(B)-je kompetencën e kërkuar për operimet tregtare të balonave.

c) Privilegjet e klasifikimit të operimit tregtar kufizohen në klasën e balonës në të cilën është përfunduar testi i aftësisë në përputhje me paragrafin (b) (3). Privilegjet shtrihen me aplikim në një klasë tjetër balonash nëse, në atë klasë tjetër, aplikanti është në përputhje me paragrafin (b) (3) dhe (b) (4).

d) Një pilot që ka një vlerësim të operimit tregtar ushtron privilegjet e atij klasifikimi në balonat tregtare të pasagjerëve vetëm nëse ai ka plotësuar:

1. Brenda 180 ditëve para fluturimit të planifikuar:

i. të paktën tri fluturime si PIC në balona, nga të cilat të paktën një do të jetë në një balonë të klasës përkatëse; ose

ii. një fluturim si PIC në një balonë të klasës përkatëse nën mbikëqyrjen e një FI(B)-je që është kualifikuar në përputhje me këtë pikë; dhe

2. Brenda 24 muajve para fluturimit të planifikuar:

i. një kontroll aftësie, në një balonë të klasës përkatëse, gjatë së cilës ai duhet t'i demonstrojë një FE(B)-je kompetencën e kërkuar për fluturimin me balonë tregtare të pasagjerëve; ose

ii. një kurs rifreskimi në një ATO ose një DTO, i përshtatur me kompetencën e kërkuar për operimet tregtare të balonave, duke përfshirë të paktën gjashtë orë instruksione të njohurive teorike dhe një fluturim trajnimi në një balonë të klasës përkatëse me një FI(B), i cili është i kualifikuar për operimet tregtare të balonave në përputhje me këtë pikë.

e) Për të ruajtur privilegjet e klasifikimit të operimit tregtar për të gjitha klasat e balonave, një pilot që ka një vlerësim të operimit tregtar me privilegje të shtrira në më shumë se një klasë balonash, duhet të jetë në përputhje me kërkesat në paragrafin (d)(2) në të paktën një klasë të balonave.

f) Një pilot që pajtohet me shkronjën (d) dhe ka një vlerësim tregtar operimi për klasën e balonave me ajër të nxehtë, ushtron privilegjet e atij klasifikimi në klasën e balonave me ajër të nxehtë vetëm në balona që përfaqësojnë:

i. të njëjtin grup të balonës me ajër të nxehtë në të cilin është përfunduar kontrolli i aftësisë, siç specifikohet në paragrafin (d)(2)(i) ose fluturimi stërvitor siç specifikohet në paragrafin (d)(2)(ii); ose

ii. një grup balonash me ajër të nxehtë me një madhësi më të vogël zarfi.

g) Përfundimi i fluturimit nën mbikëqyrje, siç specifikohet në paragrafin (d)(1)(ii), kontrolli i aftësisë, siç specifikohet në paragrafin (d)(2)(i) dhe kursi i trajnimit rifreskues, siç specifikohet në paragrafin (d)(2)(ii) shënohet në ditarin/regjistrin e pilotit dhe nënshkruhet nga drejtuesi i trajnimit të ATO-s ose DTO-së, ose FI(B)-së ose FE(B)-së që është përgjegjës për kursin e trajnimit, mbikëqyrjen ose kontrollin e aftësisë, sipas rastit.

h) Një pilot që ka kryer një kontroll të aftësisë së operatorit në përputhje me pikën BOP.ADD.315 të aneksit II (pjesa BOP) të kësaj rregulloreje konsiderohet se është në përputhje me paragrafin (d)(2)(i).

NËNPJESA FI INSTRUKTORËT E FLUTURIMIT

Seksioni 1 Kërkesat e përgjithshme

BFCL.300 Certifikatat e instruktorit të fluturimit

a) Të përgjithshme

Një instruktor do të kryejë instruksione fluturimi në një balonë, vetëm nëse ai:

1. Mban:

i. një BPL duke përfshirë privilegjet, vlerësimet dhe certifikatat për të cilat duhet të sigurohen instruksionet e fluturimit; dhe

ii. një certifikatë të instruktorit të fluturimit me balonë (FI(B)) e përshtatshme për instruksionin e kryer dhe e lëshuar në përputhje me këtë nënpjesë; dhe

2. Ka të drejtë të veprojë si PIC në balonë gjatë instruksionit të fluturimit.

b) Instruksionet e ofruara jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë

1. Me përjashtim të nënparagrafit (a)(1), në rastin e instruksioneve të fluturimit të ofruara gjatë një kursi trajnimi të miratuar në përputhje me këtë aneks (pjesa BFCL) jashtë territorit për të cilin Republika e Shqipërisë është përgjegjëse sipas Konventës së Çikagos, Autoriteti i Aviacionit Civil do t'i lëshojë një certifikatë instruktori fluturimi një aplikanti që zotëron një licencë pilotimi me balonë që është në përputhje me aneksin 1 të Konventës së Çikagos, me kusht që aplikanti:

i. zotëron të paktën një licencë, duke përfshirë, aty ku është e nevojshme, privilegje, vlerësime ose certifikata të barasvlershme me ato për të cilat ai ose ajo është i autorizuar të udhëzojë;

ii. përputhet me kërkesat e përcaktuara në këtë nënpjesë për lëshimin e certifikatës FI(B) me privilegjet përkatëse udhëzuese; dhe

iii. i tregon Autoritetit të Aviacionit Civil një nivel të mjaftueshëm njohurish për rregullat në fuqi të sigurisë së operimeve të aviacionit për të qenë në gjendje të ushtrojë privilegjet e tij të instruksionit në përputhje me këtë aneks.

2. Certifikata do të kufizohet në ofrimin e instruksioneve të miratuara të fluturimit:

i. jashtë territorit për të cilin Shqipëria është përgjegjëse sipas Konventës së Çikagos; dhe

ii. për një student pilot që ka njohuri të mjaftueshme të gjuhës në të cilën jepet instruksioni për fluturim.

Seksioni 2

Certifikata e instruktorit të fluturimit për balona – FI(B)

BFCL.315 Certifikata FI(B) – Privilegjet dhe kushtet

a) Në varësi të pajtueshmërisë së aplikantëve me pikën BFCL.320 dhe me kushtet e mëposhtme, një certifikatë FI(B) lëshohet me privilegje për të kryer instruksione fluturimi për:

1. Një BPL;

2. Shtrirjen e privilegjeve në klasat dhe grupet e mëtejshme të balonave me kusht që aplikanti të ketë kryer të paktën 15 orë kohë fluturimi si PIC në secilën klasë përkatëse;

3. Një vlerësim gjatë natës ose një vlerësim fluturimi të lidhur, me kusht që aplikanti të ketë marrë trajnim specifik në ofrimin e instruksioneve për vlerësimin përkatës në një ATO ose në një DTO; dhe

4. Një certifikatë FI(B), me kusht që aplikanti:

i. të ketë kryer të paktën 50 orë instruksione fluturimi në balona; dhe

ii. në përputhje me procedurat e përcaktuara për këtë qëllim nga Autoriteti i Aviacionit Civil, të ketë kryer të paktën një orë instruksion fluturimi për certifikatën FI(B) nën mbikëqyrjen dhe

bindjen e një FI(B)-je i cili është kualifikuar në përputhje me këtë nënparagraf dhe emërohet nga drejtuesi i trajnimit të ATO-s ose DTO-së.

b) Privilegjet e renditura në shkronjën (a) përfshijnë privilegjet për të kryer instruksione fluturimi për:

1. Lëshimin e licencës, privilegjeve, vlerësimeve ose certifikatës përkatëse; dhe

2. Rivlerësimin, rinovimin ose përputhjen me kërkesat përkatëse të kohëzgjatjes së këtij Aneksi, sipas rastit.

BFCL.320 FI(B) – Parakushtet dhe kërkesat

Aplikantët për një certifikatë FI(B) duhet:

a) të jenë së paku 18 vjeç;

b) të jenë në përputhje me kërkesat e nënparagrafëve (a) (1) (i) dhe (a) (2) të pikës BFCL.300;

c) të kenë përfunduar 75 orë kohë fluturimi me balonë si PIC;

d) të kenë përfunduar një kurs trajnimi për instruktorë në përputhje me pikën BFCL.330 në një ATO ose një DTO; dhe

e) të kenë kaluar vlerësimin e kompetencës në përputhje me pikën BFCL.345.

BFCL.325 FI(B) kompetencat dhe vlerësimi

Aplikantët për një certifikatë FI(B) trajnohen për të arritur kompetencat e mëposhtme:

a) përgatitjen e burimeve;

b) krijimin e një klime të favorshme për të mësuar;

c) njohuritë aktuale;

d) integrimi i menaxhimit të kërcënimeve dhe gabimeve (TEM) dhe menaxhimit të burimeve të ekuipazhit (CRM);

e) menaxhimi i kohës për të arritur objektivat e trajnimit;

f) lehtësimi i mësim;

g) vlerësimi i performancës së praktikantit;

h) monitorimi dhe rishikimi i progresit;

i) vlerësimi i seancave të trajnimit; dhe

j) raportimi i rezultatit.

BFCL.330 FI(B) – Kursi i trajnimit

a) Aplikantët për një certifikatë FI(B), së pari duhet të kalojnë një vlerësim specifik para hyrjes në një ATO ose një DTO brenda 12 muajve para fillimit të kursit të trajnimit, për të vlerësuar aftësinë e tyre për të ndjekur kursin.

b) Kursi i trajnimit FI(B) përfshin të paktën:

1. Elementet e specifikuara në pikën BFCL.325;

2. 25 orë mësimdhënie dhe mësimnxënie;

3. 12 orë mësim të njohurive teorike, duke përfshirë testet e progresit; dhe

4. 3 orë instruksion fluturimi, duke përfshirë tri ngritje dhe ulje.

c) Aplikantët që tashmë kanë një certifikatë instruktori në përputhje me aneksin III (pjesa SFCL) të rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimet e planerave në përputhje me rregulloren bazë mbi rregullat e përbashkëta në fushën e aviacionit civil dhe krijimin e një agjencie evropiane të sigurisë së aviacionit, kur të jetë e zbatueshme me përafrimin e rregullores së BE-së nr. 2018/1976,

ose me aneksin I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, kreditohen plotësisht për kërkesa në paragrafin (b) (2).

BFCL.345 FI(B) – Vlerësimi i kompetencës

a) Aplikantët për lëshimin e një certifikate FI(B) duhet të kalojnë një vlerësim të kompetencës në një balonë për t'i demonstruar një ekzaminuesi të kualifikuar, në përputhje me pikën BFCL.415(c) aftësinë për të udhëzuar një student pilot në nivelin e kërkuar për lëshimin e një BPL-je.

b) Vlerësimi do të përfshijë:

1. Demonstrimin e kompetencave të përshkruara në pikën BFCL.325 gjatë mësimit para fluturimit, pas fluturimit dhe njohurive teorike;

2. Provimet teorike me gojë në tokë, informime/*briefings* para dhe pas fluturimit, dhe demonstrime gjatë fluturimit në klasën e duhur të balonave;

3. Ushtrime adekuate për të vlerësuar kompetencat e instruktorit.

Certifikata BFCL.360 FI(B) – Kërkesat për nivelin e përditësimit

a) Një mbajtës i certifikatës FI(B) do të ushtrojë privilegjet e certifikatës së tij, vetëm nëse ai ka plotësuar:

1. Brenda tre vjetëve të fundit përpara ushtrimit të planifikuar të këtyre privilegjeve:

i. trajnimin për rifreskimin e instruktorëve në një ATO, një DTO, ose një autoritet kompetent gjatë të cilit mbajtësi do të marrë udhëzime teorike të njohurive për rifreskimin dhe përditësimin e njohurive të rëndësishme për instruktorët e balonave;

ii. të paktën 6 orë instruksione fluturimi në balona si FI(B); dhe

2. Brenda nëntë vjetëve të fundit dhe në përputhje me procedurat e përcaktuara për këtë qëllim nga Autoriteti i Aviacionit Civil, një fluturim udhëzues në një balonë si FI(B) nën mbikëqyrjen dhe bindjen e një FI(B)-je, i cili është kualifikuar në përputhje me pikën BFCL.315(a)(4) dhe emërohet nga drejtuesi i trajnimit të një ATO-je ose një DTO-je.

b) Orët e fluturimit si FE(B) gjatë testeve të aftësive, kontroleve të aftësisë ose vlerësimeve të kompetencës do të kreditohen plotësisht në përputhje me kërkesën në paragrafin (a) (1) (ii).

c) Nëse një mbajtës i certifikatës FI(B) ka dështuar në përfundimin e fluturimit udhëzues nën mbikëqyrjen dhe bindjen e FI(B)-së në përputhje me paragrafin (a)(2), ai nuk do të ushtrojë privilegjet e certifikatës FI(B) derisa ai të ketë përfunduar me sukses një vlerësim të kompetencës në përputhje me pikën BFCL.345.

d) Për të rifilluar ushtrimin e privilegjeve të certifikatës FI(B), një mbajtës i certifikatës FI(B) që nuk përmbush të gjitha kërkesat e shkronjës (a) do të përmbushë kërkesat e paragrafit (a) (1) (i) dhe të pikës BFCL.345.

NËNPJESA FE EKZAMINUESIT E FLUTURIMIT

Seksioni 1

Kërkesat e përgjithshme

BFCL.400 Certifikatat e ekzaminuesit të fluturimit me balona

a) Të përgjithshme

Një ekzaminues do të kryejë teste aftësish, kontrole të aftësisë ose vlerësime të kompetencës në përputhje me këtë ANEKS vetëm nëse ai:

1. Mban:

i. një BPL që përfshin privilegjet, vlerësimet dhe certifikatat për të cilat ai është i autorizuar të kryejë teste aftësish, kontrole të aftësisë ose vlerësime të kompetencës, dhe privilegjet për t'i instruktuar ato;

ii. një certifikatë FE(B) që përfshin privilegjet e përshtatshme për testin e aftësive, kontrollin e aftësisë ose vlerësimin e kompetencës të kryer, të lëshuar në përputhje me këtë nënpjesë;

2. Ka të drejtë të veprojë si PIC në një balonë gjatë testit të aftësive, kontrollit të aftësisë ose vlerësimit të kompetencës.

b) Provimet e kryera jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë

1. Me përjashtim të paragrafit (a) (1), në rastin e testeve të aftësive dhe kontroleve të aftësisë të kryera jashtë territorit për të cilin Republika e Shqipërisë është përgjegjëse sipas Konventës së Çikagos, Autoriteti i Aviacionit Civil do t'i lëshojë një certifikatë ekzaminuesi një aplikanti që zotëron një licencë pilotimi me balonë që është në përputhje me aneksin 1 të Konventës së Çikagos, me kusht që aplikanti:

i. zotëron të paktën një licencë, duke përfshirë, aty ku është e përshtatshme, privilegje, vlerësime ose certifikata të barasvlershme me to për të cilat ai është i autorizuar të kryejë teste aftësish ose kontrole aftësie;

ii. përputhet me kërkesat e përcaktuara në këtë nënpjesë për lëshimin e certifikatës përkatëse të ekzaminuesit;

iii. i tregon Autoritetit të Aviacionit Civil një nivel të mjaftueshëm njohurish për rregullat evropiane të sigurisë së aviacionit për të qenë në gjendje të ushtrojë privilegjet e ekzaminuesit në përputhje me këtë aneks.

2. Certifikata e përmendur në pikën 1 kufizohet në kryerjen e testeve të aftësive dhe kontroleve të aftësisë:

i. jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë; dhe

ii. për një pilot që ka njohuri të mjaftueshme të gjuhës në të cilën ofrohet testi/kontrolli.

BFCL.405 Kufizimi i privilegjeve në rast të interesave të fituara

Ekzaminuesi i balonave nuk duhet të kryejë:

a) një test aftësie ose vlerësim të kompetencës së një aplikanti për lëshimin e një licence, vlerësimi ose certifikate, të cilit ai i ka dhënë më shumë se 50% të instruksioneve të kërkuara të fluturimit për licencën, vlerësimin ose certifikatën për të cilën testi i aftësive ose vlerësimi i kompetencës është marrë; ose

b) një test aftësie, kontroll aftësie ose vlerësim të kompetencës sa herë që ai mendon se objektiviteti i tij mund të ndikohet.

BFCL.410 Kryerja e testeve të aftësive, kontroleve të aftësisë dhe vlerësimeve të kompetencës

a) Gjatë kryerjes së testeve të aftësive, kontroleve të aftësisë dhe vlerësimeve të kompetencës, një ekzaminues i balonës duhet të bëjë të gjitha sa vijon:

1. Të sigurojë që komunikimi me aplikantin të mund të vendoset pa pengesa gjuhësore;

2. Të verifikojë që aplikanti përmbush të gjitha kërkesat e kualifikimit, trajnimit dhe përvojës të këtij aneksi për lëshimin, rivlerësimin ose rinovimin e licencës, privilegjeve, vlerësimit ose certifikatës për të cilën është kryer testi i aftësisë, kontrolli i aftësisë ose vlerësimi i kompetencës; dhe

3. Të ndërgjegjësojë aplikantin për pasojat e dhënies së informacionit jo të plotë, të pasaktë ose të rremë në lidhje me përvojën e tij të trajnimit dhe fluturimit.

b) Pas përfundimit të testit të aftësive, kontrollit të aftësisë ose vlerësimit të kompetencës, ekzaminuesi i balonës duhet:

1. Të informojë aplikantin për rezultatet e testit të aftësive, kontrollit të aftësisë ose vlerësimit të kompetencës;

2. Në rast të kalimit në një vlerësim të kompetencës për rivlerësimin ose rinovimin, të miratojë datën e re të skadencës në licencën ose certifikatën e aplikantit, nëse autorizohet në mënyrë specifike për këtë qëllim nga autoriteti kompetent që është përgjegjës për licencën e aplikantit;

3. T'i sigurojë aplikantit një raport të nënshkruar të testit të aftësisë, të kontrollit të aftësisë ose të vlerësimit të kompetencës dhe t'i dorëzojë pa vonesë të panevojshme kopjet e raportit autoritetit kompetent që është përgjegjës për licencën e aplikantit dhe autoritetit kompetent që ka lëshuar certifikatën e ekzaminuesit. Raporti përfshin:

i. një deklaratë se ekzaminuesi i balonave ka marrë informacion nga aplikanti, në lidhje me përvojën dhe instruktimin e tij dhe ka konstatuar se përvoja dhe instruktimi përputhen me kërkesat e zbatueshme të këtij Aneksi;

ii. konfirmimin se janë kryer të gjitha manovrat dhe ushtrimet e kërkuara, si dhe informacionin për provimin me gojë të njohurive teorike, kur është e mundur; nëse një pjesë ka dështuar, ekzaminuesi regjistron arsyet për këtë vlerësim;

iii. rezultatet e testit të aftësive, kontrollit të aftësisë ose vlerësimit të kompetencës;

iv. një deklaratë se ekzaminuesi i balonës ka shqyrtuar dhe zbatuar procedurat kombëtare dhe kërkesat e autoritetit kompetent të aplikantit nëse autoriteti kompetent që është përgjegjës për licencën e aplikantit nuk është ai që ka lëshuar certifikatën e ekzaminuesit;

v. një kopje të certifikatës së ekzaminuesit të balonave që përmban fushëveprimin e privilegjeve të tij si ekzaminues i balonës në rastin e testeve të aftësive, kontrolleve të aftësisë ose vlerësimeve të kompetencës së një aplikanti, autoriteti kompetent i të cilit nuk është ai që ka lëshuar certifikatën e ekzaminuesit;

c) Ekzaminuesi i balonave do të mbajë të dhënat për pesë vjet me detaje të të gjitha testeve të aftësive, kontrolleve të aftësisë dhe vlerësimeve të kompetencës së kryer dhe rezultateve të tyre.

d) Me kërkesë të autoritetit kompetent që është përgjegjës për certifikatën e ekzaminuesit të balonave, ose autoritetit kompetent që është përgjegjës për licencën e aplikantit, ekzaminuesi i balonave duhet të dorëzojë të gjitha shënimet dhe raportet, si dhe çdo informacion tjetër, sipas nevojës, për aktivitetet e mbikëqyrjes.

Seksioni 2

Certifikata e ekzaminuesit të fluturimit për balona – FE(B)

Certifikata BFCL.415 FE(B) – Privilegjet dhe kushtet

Në varësi të pajtueshmërisë së aplikantit me pikën BFCL.420 dhe me kushtet e mëposhtme, një certifikatë FE(B) lëshohet pas aplikimit me privilegje për të kryer:

a) Testet e aftësive dhe kontrollet e aftësisë për BPL dhe testet e aftësive për shtrirjen e privilegjeve në një klasë tjetër balonash, me kusht që aplikanti të ketë kryer 250 orë kohë fluturimi si pilot në balona, duke përfshirë 50 orë instruksionesh të fluturimit që mbulojnë planprogramin e plotë të një kursi trajnimi BPL;

b) Testet e aftësive dhe kontrollet e aftësisë për vlerësimin e operimit tregtar siç specifikohet në pikën BFCL.215, me kusht që aplikanti të përmbushë kërkesat e përvojës të përcaktuara në paragrafin (a) dhe të ketë marrë trajnim specifik gjatë një kursi standardizimi ekzaminues në përputhje me pikën BFCL.430;

c) Vlerësimet e kompetencës për lëshimin e një certifikate FI(B), me kusht që aplikanti të ketë:

1. Përfunduar 350 orë kohë fluturimi si pilot në balona, duke përfshirë 5 orë instruktim për një aplikant për certifikatën FI(B);

2. Marrë trajnim specifik gjatë një kursi standardizimi ekzaminues në përputhje me pikën BFCL.430.

Certifikata BFCL.420 FE(B) – Parakushtet dhe kërkesat

Aplikantët për një certifikatë FE(B) duhet:

a) të jenë në përputhje me kërkesat e nënparagrafëve (a) (1) (i) dhe (2) të pikës BFCL.400;

b) të kenë përfunduar kursin e standardizimit FE(B) në përputhje me pikën BFCL.430;

c) të kenë përfunduar një vlerësim të kompetencës në përputhje me pikën BFCL.445;

d) të demonstrojnë historikun përkatës në lidhje me privilegjet e certifikatës FE(B); dhe

e) të demonstrojnë se ata nuk u janë nënshtruar asnjë sanksioni, duke përfshirë pezullimin, kufizimin ose revokimin e ndonjë prej licencave, klasifikimeve ose certifikatave të tyre të lëshuara në përputhje me këtë aneks, me aneksin I (pjesa FCL) të urdhrin të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, ose me aneksin III (pjesa SFCL) të rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimet e planerave, në përputhje me rregulloren bazë mbi rregullat e përbashkëta në fushën e aviacionit civil dhe krijimin e një agjencie evropiane të sigurisë së aviacionit”, kur të jetë e zbatueshme me përafrimin e rregullores së BE-së nr. 2018/1976, për mospërputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 1095, datë 24.12.2020, “Për miratimin e kërkesave thelbësore në fushën e aviacionit civil”, të ndryshuar, dhe akteve nënligjore të tij gjatë tre vjetëve të fundit.

BFCL.430 Certifikata FE(B) – Kursi i standardizimit

a) Aplikantët për një certifikatë FE(B) do të ndjekin një kurs standardizimi, i cili ofrohet ose nga Autoriteti i Aviacionit Civil ose nga një ATO ose një DTO dhe miratohet nga Autoriteti i Aviacionit Civil.

b) Kursi i standardizimit i përshtatet privilegjeve të kërkuara të ekzaminuesit të fluturimit me balonë dhe do të përbëhet nga udhëzime teorike dhe praktike, duke përfshirë të paktën:

1. Kryerjen e të paktën një testi aftësie, kontrolli të aftësisë ose vlerësimi të kompetencës për BPL-në ose vlerësimet ose certifikatat përkatëse;

2. Udhëzimet për kërkesat e zbatueshme të këtij aneksi dhe kërkesat e zbatueshme të operimeve ajrore, kryerjen e testeve të aftësive, kontrollet e aftësisë dhe vlerësimet e kompetencës, si dhe dokumentacionin dhe raportimin e tyre;

3. Një përmbledhje për sa vijon:

i. procedurat administrative kombëtare;

ii. kërkesat për mbrojtjen e të dhënave personale;

iii. përgjegjësinë e ekzaminuesit;

iv. sigurimin e aksidentit të ekzaminuesit;

v. tarifat kombëtare; dhe

vi. informacionin mbi mënyrën e aksesit në informacionin e përfshirë në pikat (i) deri (v) gjatë kryerjes së testeve të aftësive, kontrolleve të aftësisë ose vlerësimeve të kompetencës së një aplikanti, autoriteti kompetent i të cilit nuk është ai që ka lëshuar certifikatën e ekzaminuesit.

c) Një mbajtës i certifikatës FE(B) nuk do të kryejë teste aftësish, kontrolle aftësie ose vlerësime të kompetencës së një aplikanti, autoriteti kompetent i të cilit nuk është ai që ka lëshuar certifikatën e ekzaminuesit, përveç nëse ai ka shqyrtuar informacionin më të fundit të disponueshëm që përmban procedurat përkatëse kombëtare të autoritetit kompetent të aplikantit.

BFCL.445 Certifikata FE(B) – Vlerësimi i kompetencës

Një aplikant për lëshimin fillestar të një certifikate FE(B) duhet të demonstrojë kompetencat e tij si FE(B) te një inspektor nga Autoriteti i Aviacionit Civil, ose te një ekzaminues i lartë i autorizuar në mënyrë specifike për ta bërë këtë nga Autoriteti i Aviacionit Civil që është përgjegjës për certifikatën FE(B). Gjatë vlerësimit të kompetencës, aplikanti do të kryejë një test aftësie, kontroll të aftësisë ose vlerësim të kompetencës, duke përfshirë informimin, zhvillimin e testit të aftësisë, kontrollin e aftësisë ose vlerësimin e kompetencës dhe vlerësimin e personit të cilit i bëhet testi, kontrollin ose vlerësimin, raportimin dhe regjistrimin e dokumentacionit.

Certifikata BFCL.460 FE(B) – Vlefshmëria, rivlerësimi dhe rinovimi

a) Një certifikatë FE(B) është e vlefshme për pesë vjet.

b) Një certifikatë FE(B) rivlerësohet nëse mbajtësi i saj:

1. Gjatë periudhës së vlefshmërisë së certifikatës FE(B), ka përfunduar një kurs rifreskues të ekzaminuesit, i cili ofrohet ose nga Autoriteti i Aviacionit Civil ose nga një ATO ose një DTO dhe i miratuar nga Autoriteti i Aviacionit Civil gjatë të cilit mbajtësi do të marrë udhëzime teorike të njohurive për rifreskim dhe përditësimin e njohurive të rëndësishme për ekzaminuesit e balonave; dhe

2. Brenda 24 muajve të fundit para përfundimit të periudhës së vlefshmërisë së certifikatës, ka kryer një test aftësie, kontroll të aftësisë ose vlerësim të kompetencës nën mbikëqyrjen dhe bindjen e një inspektori nga Autoriteti i Aviacionit Civil ose një ekzaminuesi i autorizuar posaçërisht për ta bërë këtë nga Autoriteti i Aviacionit Civil që është përgjegjës për certifikatën FE(B).

c) Një mbajtës i certifikatës FE(B) i cili gjithashtu zotëron një ose më shumë certifikata ekzaminuesi për kategori të tjera avionësh në përputhje me aneksin I (pjesa FCL) të urdhrit të ministrit nr. 178, datë 20.12.2023, “Për miratimin e rregullores për kërkesat teknike dhe procedurat administrative, në lidhje me ekuipazhin ajror të aviacionit civil”, ose me aneksin III (pjesa SFCL) të rregullores për përcaktimin e rregullave të detajuara për operimet e planerave në përputhje me rregulloren bazë mbi rregullat e përbashkëta në fushën e aviacionit civil dhe

krijimin e një agjencie evropiane të sigurisë së aviacionit”, kur të jetë e zbatueshme me përafrimin e rregullores së BE-së nr. 2018/1976, mund të arrijë rivalidimin e kombinuar të të gjitha certifikatave të ekzaminuesit të mbajtura, në marrëveshje me Autoritetin e Aviacionit Civil.

d) Nëse një certifikatë FE(B) ka skaduar, mbajtësi i saj duhet të përmbushë kërkesat e paragrafit (b)(1) dhe të pikës BFCL.445 përpara se ai të rifillojë ushtrimin e privilegjeve të certifikatës FE(B).

e) Një certifikatë FE(B) rivlerësohet ose rinovohet vetëm nëse aplikanti demonstroi pajtueshmëri të vazhdueshme me kërkesat e pikës BFCL.410, si dhe me kërkesat e pikës BFCL.420(d) dhe (e).